

Kaubalennud Ämari lennuväljale

Joakim Helenius tegi riigile ettepaneku, et Ämarist võiks saada Põhja-Euroopas oluline kargolennuväli. lk 2-3

Suusaässa hullumeelsus Ontikal

Kalle Palanderi ostetud mõisa korrastamine maksaks kaks miljonit eurot.

lk 6-7

Gruusia olukord

President Saakašvili endiste liitlaste kohtuprotsessid on osa õigusriigi kehtestamisest, ütleb Gruusia parlamendi liige Tedo Japaridze intervjuus. lk 9

Vadi toob Nukitsamehe linna

Urmas Vadi lõi teatritüki sellest, kuidas keskealine Nukitsamees tänapäeval hakkama saab. lk 13

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EURO | VÄLISMAAL 2,10 EURO | NR 104 | KOLMAPÄEV, 29. MAI 2013

ajaleht.epl.ee

TAMREX

TAMREXIS PARIM TÖÖJALANÕUDE VALIK

COFRA Persian
S1P SRC
turvasandaalid

art NA012

50.- €

COFRA Celtic
S3 SRC
turvakingad

art NA002

49.- €

TAMREX
MoonWalker
S1P SRC
turvasandaalid

art B493T

79.- €

TAMREX
MoonWalker
S3 SRC
turvakingad

art B118T

75.- €

COFRA JALANÕUDE OMADUSED:

APT torkekindel
tald - parem
soojusisolatsioon,
kerge ja paindub

Komposiitmaterjalist
turvanina - parem
soojusisolatsioon,
kergem kui metallist
turvanina

TOPreturn
COMPOSITE TOE CAP
200 J

Lai liist ja turvanina -
biomehaaniline
raam järgib
jala kuju

Anatoomiline sisefald -
vähendab pöörust
kannaosas,
antibakteriaalne,
imab niiskust.

35.-

TURVASANDAALID
Tamrex Summer S1P

38.-

TURVASANDAALID
Cofra Don S1P

75.-

TURVASANDAALID
Diadora Parky S1P

86.-

TURVASANDAALID
Cofra Guttorm S1P SRC

99.-

TURVASANDAALID
Dike Game S1P SRC

104.-

TURVASANDAALID
Sievi Relax S1

129.-

TURVASANDAALID
Diadora Free Beat S1P

Hinnad kehtivad kuni 31.08.2013 või kuni kaup on jätkub!

TAMREX OHUTUSE OÜ

Tel 654 9900 Faks 654 9901 e-post: tamrex@tamrex.ee www.tamrex.ee

TALLINN

Laki 5, Pärnu mnt 130, Katusepapi 35

TARTU

Aardla 114, Ringtee 37a

PÄRNU

Riia mnt 169a, Savi 3

RAKVERE

Pikk 2

VILJANDI

Riia mnt 42a

JÕHVI

Tartu mnt 30

VÕRU

Piiri 2

VALGA

Vabaduse 39

NARVA

Tallinna mnt 19c

HAAPSALU

Ehitajate tee 2a

PAIDE

Pikk 2

JUHTKIRI

Seisva vee kampaania

Kohalike valimiste ettevalmistused võtavad hoogu, kuid ühtlasi on tunda seisakut. Poliit-teatri osalised mõistavad, et need, kes kusagil võimupositsioonil istuvad, hoiavad sellest kõvasti kinni ja võimu vahetamine kipub olema keerukas. Seda nii Tallinna kui ka laiemalt riigi tasandil vaadates. Tallinna puhul on Keskerakonna seis üsna kindel, sest isegi siis, kui nad sügisel ainuvõimu ei saa, oleks kellelgi teisel keeruline valitseda pealinna ilma nende osaluseta.

Teised erakonnad, Reformierakond ning Isamaa ja Res Publica Liit on oma linnapeakandidaatide nimetamisega venitanud. Võrreldes Keit Pentuse omaaegse kandidatuuri väljakäimisega pole tunda reformistide usku võidu võimalikkusse. Praegused manöövrid mõjuvad pigem kahtlevalt. Polegi aru saanud, kumba nad tahavad, Valdo Randperet või Laine Randjärve. Isamaa ja Res Publica Liidu vangerdused, mille puhul Eerik-Niiles Kross osales juba Pärnu linnapeadebattides, aga toodi kähku Tallinna üle, näitavad samuti peataolekut. Mida siis lugupeetud kandidaat õieti tahab, on ta sedapuhku ikka õiges linnas?

Võitluse ägedust kipub maha võtma see, et näiteks Kross on Tallinna omavalitsuspoliitika asjus uustulnuk.

Opositsioonist

Opositsioonis istumine kipub poliitikuile üsna ruineerivalt mõjuma.

Olgu ta loomult kui nutikas tahes, sellise ettevalmistusega on ikkagi raske debatti pidada nendega, kes on juba hulk aastaid kommunaalteemades kõrimulguni ees. Ka Laine Randjärv ja Valdo Randpere ajavad Tallinna asju kõige muu kõrvalt,

hobi korras ja sel juhul on keerukas praegusele raele vastu saada. Ammugi teeb opositsioonilise tegevuse raskeks linnavalitsuse administratiivressurs: neil on hulgaliselt igapäevast elu korraldavaid abilisi. Mõneti sama võib öelda ka mõnegi teise omavalitsuse kohta. Ega opositsionäärid ju Tartuski veel väga tõsiselt võimulolevat Reformierakonda proovile pane. Opositsioonis istumine kipub ruineerivalt mõjuma ja apaatia võtab maad, nõrgeneb kontakt teemadega ja ei jätku uusi ideid programmi väljatöötamiseks. Sama võib näha riigi tasandil. Reitinguis sageli esikohta nautinud sotsid võivad ju deklareerida tulevast ja kauget riigikogu valimiste võitu, kuid nende tegevusintensiivsus tulevast peaministripartei staatust küll ei ennusta. Demokraatia tähendab aga seda, et võim pole asendamatu. Opositsionääride tegevus igal pool üle Eesti peaks muutuma palju jõulisemaks. Kasvõi värsketel ideedel pärast. ●

REPLIIK

Tihedõre asustus

Rääkides sellest, mis on Eestis Lääne-Euroopast parem, nimetavad mõned võimalust elada nõnda, et oma maja aknast naabrit ei näe, ehk hõredat asustust lopsaka looduse rüpes. Kahjuks on Eesti selle hüve kasutusel väga ebavõrdne: statistika ütleb, et 65% Eesti elanike elab korterites. Ainult kahes EL-i riigis, Lätis ja Hispaanias, on korterielanike osakaal veidi suurem, Soomes on neid ainult 33%. Just paljud viimase kümne aasta elamuarendused sobivad chitustiheduselt pigem Liibanoni, kus 10 200 ruutkilomeetrile peab ära mahtuma üle 4,3 miljoni inimese, kui Eestisse, kus 43 432 ruutkilomeetril elab alla 1,3 miljoni inimese. ● **Villu Zirnask**

Lk 10 Heldur Meerits: Reaali erakooli loomisel on halb maik. Aili Künstler: laulunimesid tuleks tõlkida.

U UUDISED

TALLINN LOOVUTAB KABELI ÕIGEUSU KOGUDUSELE

Tallinna linnavalitsus teatas, et plaanib võõrandada Põhja-Tallinna Sitsi tn 15A kinnistu sellel asuvat pühakoda kasutavale Moskva patriarhaadi Eesti õigeusu kiriku Tallinna Jumalaema Kõiki-

de Kurbade Röömu Ikooni kogudusele. Kogudus kasutab praegu kabelit usutalituste ja heategevuse tarbeks, hiljuti rajati selle juurde ka vaestekodu kuuetele inimesele. **EPL**

IRL-i suurtoetaja Helenius

IRL-i suurtoetajale Joakim Heleniusele kuuluv Trigon Capital huvitub Ämari lennuvälja kaubalandusest.

Ämaril oleks potentsiaali kujuneda Põhja-Euroopa tähtsaimaks kargolennuväljaks ning Eesti riik tegutseb selle nimel.

Suuremahuliste kaubalandude toimima saamiseks peab saavutama kokkulepped õhuväega, et militaar- ja tsiviillennud üksteist ei segaks.

Kärt Anvelt
kart.anwalt@epl.ee

Vahetult pärast 2011. aasta riigikogu valimisi valmis Trigon Capitali tellimusel Ämari lennuvälja tööstusliku arengu prospekt, mis kandis märgeti: konfidentsiaalne. Selles Eesti Päevalehe käsutuses olevas dokumendis analüüsitakse nii ülemaailmset lennukaubavedude turgu, selle arenguvõimalusi põhja ja Balti piirkonnas, potentsiaali Eestis ja Ämaris.

Tol ajal ka Estonian Airi nõukogu esimeheks olnud Helenius oli vahetult enne valimisi ja dokumendi valmimist toetanud IRL-i 60 000 euroga. Varasematel aastatel on Helenius IRL-i toetanud veel kokku enam kui 100 000 euroga. Siiski ei saa kohe tagamaid otsida ja võrdusmärki tõmmata – mina toetan erakonda, sina annad mulle midagi vastu –, sest Ämari puhul pole midagi vastu saadud.

2011. aastal märtsis valminud prospekt ei jäänud lausahtlisse vedelema: Trigon Capitali esindajad hakkasid otsima kontakti majandus- ja kommunikatsiooniministriumiga

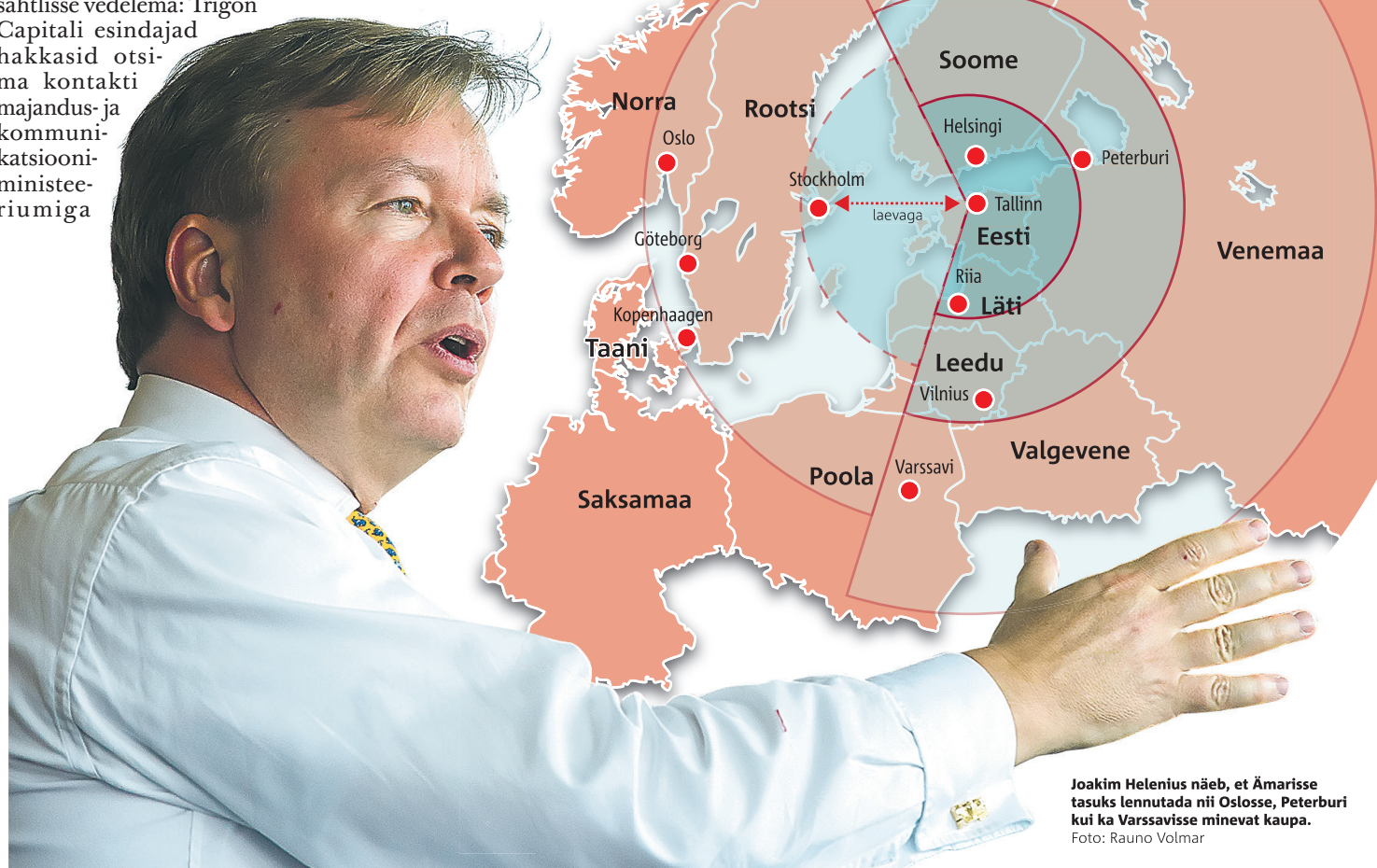
(MKM) ning vähemalt üks koosolek Ämari teemal on ka ametlikult protokollitud. Ämari lennuväljal kaubalanduse võimaldamise nime all peetud koosolek toimus 2012. aasta jaanuars ning sellel osalesid MKM-i, lennuameti, kaitseministeeriumi ning Trigon Capitali esindajaid. Kuna nimetatud protokollist jäi mulje, et koosolekuid pidi toimuma veelgi, väitis MKM Eesti Päevalehele, et rohkem dokumente sellel teemal pole.

Ootab investorite taga

Koosolekul otsustati, et Trigon esitab veebruari keskpäigaks MKM-ile Ämari kaubavedude lennujaama arendamiseks erakapitali kaasamise ettepaneku, mida Trigon tegigi. Pärast seda on asi ajutiselt seisma jäänud.

Kauba kohaletoimetamise aeg Ämarist maanteetransporti kasutades

- 4 tundi
- 8 tundi
- 16 tundi

Joakim Helenius näeb, et Ämarisse tasuks lennutada nii Oslosse, Peterburi kui ka Varssavisse minevat kaupa. Foto: Rauno Volmar

RANNAHOOAEG ALGAB

Eeloleval laupäeval ehk 1. juunil algab Tallinna viies ametlikus supelrannas rannahooaeg, linnaosade valitsused korrastavad rannainventari ja tegevust alustab rannavalve. **Delfi**

KIRATSEV SAMMAS

29 miljonit eurot ehk miljon aastatagusest vähem maksti mullu kolmandasse pensionisambasse. Langus on nüüdseks kestnud juba neli aastat. **ERR**

RAHVAKOGU IDEED

Esmaspäeval toimub riigikogu põhiseaduskomisjonis rahvakoogu ettepanekute avalik arutelu, et kokku leppida ettepanekute menetlemise tegevuskavas. **Delfi**

TARTU VANA KAUBAMAJA

Tartu linnavalitsus väljastas loa Riia tänava ääres paikneva vana kaubamajahoone lammutamiseks. Omanikul tuleb eelnevalt teisel dala ja säilitada Elmar Kitse pannoo. **Delfi**

Täna digilehes

●●● Maailmas ei saa iga neljas laps nälja tõttu koolis hakkama
●●● Häkkereid võisid ligi pääseda Austraalia saladokumentidele

näeb Ämari lennuväljal äripotentsiaali

gonile oli: üks asi on hakata Ämaris tegutsema, kuid teine asi on, kust võetakse kliendid, kes lendama hakkavad. „Meie tahtsime Trigonilt teada, mida nemad tahavad, ja nemad tahtsid teada, millised võimalused meil on. Läbirääkimised olid aga üsna pealiskaudsed. Trigon oli küll turgu vaadanud, et kes, kus ja kui palju lendab ning et Eestiga seoses potentsiaali on. Aga kust tuleksid lennukid ja mis tüüpi need oleksid? Suuremat kargolennukit Ämari lennuraja pikkuse tõttu enam vastu ei võta. Seetõttu rääkisime

seda, kui nemad kadusid, polegi sisuliselt midagi enam toimunud. Kuna Tallinna lennujaamal on kaubakäitlusvõimsust nii palju üle, siis pole ka huvi Ämari vastu,” ütles Pärnamäe.

Pakutakse Aasias

Ühtlasi tõdes Ahti Kuningas, et enne Trigoni pöördumist polnud ministeerium Ämari kaubalendude projekti analüüsinud. Täna on MKM-il aga valminud Ämari potentsiaali tutvustav materjal, milles on osaliselt kasutatud ka Trigoni analüüsi. „Võimalusi tutvustab ning üritab maailmas müüa siiski Eesti riik – MKM ja EAS. See on nišiäri ja võimalike partneritega tuleb pidevalt

tegeleda,” tõdes Kuningas. Kuna kaubalendude konkurents on suur, ongi ainus variant kelleltki tükike paremate tingimustega ära napsata või uut turgu pakkuda. „Selles suunas tegutseme, kui Tallinna lennujaama ja Ämarit pakume,” kinnitas Kuningas.

Praegu katab Taanis olev kargolennujaam ära poole

Skandinaaviast – Stockholm, Kopenhaagen, Helsingi. „Sealjuures oma kõrgete lennujaama- ja tööjõutasudega. Boonuseks on hea infrastruktuur. Iseseisest poleks aga Ämari kaubalennuväljana Skandinaavia ja Peterburi katmiseks üldse paha,” viitas Kuningas.

Näiteks oleks hiinlastel, kellel on Frankfurdis kaubalennubaas, piisavalt suurte mahtude korral otstarbekas leida ka põhja ja lõuna regioonis punkt, kust kaup juba otse väiksemate laadungitega laiali jaotatakse. Nüüd ongi Ämarit ja Tallinna lennujaama pakutud Aasias, konkreetsemalt on räägitud Hiina ja Jaapaniga ning huvi line Jaapanist tulebki augustis lennuväljadega tutvuma.

Eesti riigi esmahuvi oleks siiski saada Tallinna lennujaamale kaubalende juurde. See – kui Eesti riik saaks läbirääkimiste laua taha Euroopa turule tulla sooviva Aasia firma, pakutaks talle esmalt Tallinna lennujaama, kus on vaba ressursi, maad ja isegi angariipinda. Kui käed loodaks ja lepingupartneri tegevusmaht jõuaks stabiilselt ühe-kahe lennukini päevas, saaks Kuninga sõnul edasi rääkida Ämarist. ●

Sertifitseerimine on juba töös

Sõjaliselt on Ämari lennuväli oma rolli täitnud juba pikemat aega: Kevadtormi ajal peatusid seal Poola ründelennukid, järgmisel nädalal tulevad USA ründe- ja transpordilennukid uutele õppustele Sabre Strike, seal käivad hävitajad, paari aasta pärast peaksid neli kuud aastas paiknema Balti õhuturbehävitajad. Seetõttu pole vähene kasutus militaarpoolele elu ja surma küsimus. „Lihtsalt kui vaadata riiki tervikuna, on seal võimalus: kuidas maksimaalselt seda taristut ära kasutada,” ütles kaitseministeeriumi asekanter Ingvar Pärnamäe.

Mis puudutab kogu sõjalist arendust, siis seda jätkatakse Ämaris kogu aeg. Muuhulgas on edasi jõutud sertifitseerimisega, mis on oluline ka kahese kasutuse seisukohast. „Kui täna tuleks reaalne investor, kes paneks raha lauale, siis jõuame ikka enne sertifitseerimisega valmis, kui seal jõuaks lende alustada,” kinnitas Pärnamäe. Sertifitseerimata lennuväli pole lennuplaani-des, tal pole rahvusvahelist kolmekohalist koodi, pole kuhugi pagasit saata.

Militaarpoolel pole tsiviilpoole vastu laias plaanis midagi: mida rohkem sa lennuväljal töötavatele inimestele tööd pakud, seda suurem tõenäosus on neid seal hoida, sest nende töö on selle võrra huvitavam.

Maad haldaks riigi äriühing

Majandusministeerium on arutanud ka võimalust luua MKM-i või Tallinna lennujaama juurde eraldi ettevõtte SPV, kellele valitsuse nõusolekul antaks Ämari lennuvälja põhjapoolsel küljel kasutada hoonestusõigusega maad. Ettevõtte sõlmiks kaitseministeeriumiga maakasutuslepingu ja kuulutaks välja hanke kaubalendude operaatori leidmiseks. Hanke võitjaga sõlmiks äriühing teenuselepingu.

Siiani pole SPV-d veel loodud. „Meil pole mõtet mingisuguseid ettevalmistusi, kaasa arvatud hankeid teha, kui turul pole huvi. See kõik võtab palju aega ja raha. SPV tähendakski seda, et me ei anna midagi ära – me ise omame, aga annaksime kellelegi opereerimise õiguse tulemuste vastu ja kui tulemust pole, siis leping katkestatakse,” selgitas MKM-i asekanter Ahti Kuningas.

Foto: Tiit Blaat

Sõjalennukid peavad saama Ämaril edasi tegutseda ka siis, kui Heleniuse kaubavedude käivitamise plaan käiku läheb.

Tsiviil- ja sõjalennuvälja ühendamise osutub keeruliseks pähklik

Kui tsiviil- või kargolennud peaks millalgi Ämarisse üle viidama, soovib lennuvälja omanik kaitseministeerium, et nende jaoks loodaks eraldi sissepääs, ruleerimisrajad, kaubaplatvormid. Täpset kalkulasiooni nende maksumuse kohta tehtud pole, kuid MKM-i asekanter Ahti Kuninga hinnangul peaks arvestama kümne miljoni euroga.

„Fakt on see, et meie huvi ei ole kulutada sentigi riigikaitseraha tsiviillennuvälja peale, ja seetõttu me eeldame, et kõik mittemilitaarsed kulud kannab keegi teine pool,” rõhutas omalt poolt kaitseministeeriumi asekanter Ingvar Pärnamäe.

Küll saaks militaarpool anda kasutada näiteks lennurada, lennujuhtimistorni, rajapuhastusmasinaid, tühjalt seisvat maa-ala, mida on teatud tingimustel võimalik kasutada angariide püstitamiseks. Kuidas kaitseväge loodud teenust ühiselt kasutades tulust ja kulusid kantaks, tuleb läbi rääkida, aga see saab toimuda kontaktis teise poolega. „Nüüd on küsimus, kus see teine pool on,” märkis Pärnamäe.

Pommid kaupade vahel?

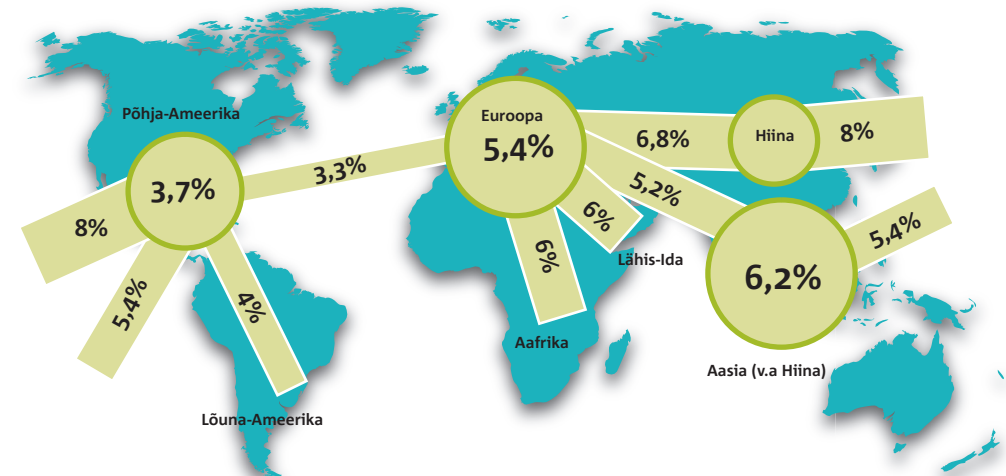
Pärnamäe tõdes, et Ämarisse tsiviillendude juurde toomine on pikk protsess. Kaitseministeeriumi poolt vaadates teeb asja keerukaks eelkõige see, et Eestis pole varem ühist tsiviil- ja militaarlennuvälja olnud. See tähendab, et enne lendude alustamist tuleb lahendada hulk probleeme: alustades juba töös olevast sertifitseerimisest ja lõpetades sellega, millised on nii ärimaailma kui ka õhuväe nõudmised ja piirangud. Kaitseministeeriumi jaoks on kõige tähtsam, et seal toimiks mili-

taartegevus ilma mingite lisa-piiranguteta. „See tähendab, et kaks üsna erinevat maailma tuleb püüda kokku sulatada ja seal on palju, mida läbi rääkida. Sellepärast neid kohtumisi ka kunagi tehti – põhjus oligi aru saada, mis on ühe ja mis teise poole vajadused ja samamoodi piirangud. Ärimeesest saab kohe aru, et piiranguks on vähene raha ja tahtaks kõike võimalikult palju saada riigilt. Teisalt on õhuväe poolt peal omad piirangud: turvaalad, sissepääsud – seal seisavad ikkagi raketide ja pommidega lennukid ning tuleb takistada, et suvalised tsiviilkaubakäitlejad satuksid ekslema NATO hävitajate vahele,” selgitas Pärnamäe.

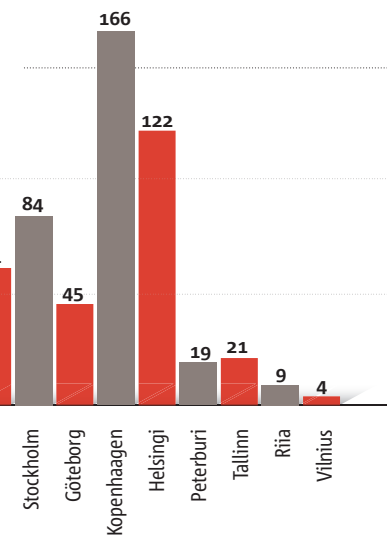
Maailmast on siiski teada militaar- ja tsiviilpoole ühis-tegevuse kogemusi. MKM ja kaitseministeerium on käinud tutvumas Taani Karupi lennujaamaga, mis on väga hea näide NATO ja tsiviillennuvälja koos eksisteerimisest. „Kui siiani oli küsimus, et kui NATO tahab õppuse teha ja tsiviilpool peab oma lennud tühistama või ümber organiseerima, siis Karup oli hea näide, et NATO teatab oma õppustest ette ning vaatab ka tsiviili graafikuid, et kõik omavahel tõrgeteta toimiks,” selgitas Ahti Kuningas. ● **Kärt Anvelt**

Põhiliste lennutranspordi kaubavahetussuundade kasvuprognosisid, 2010–2020

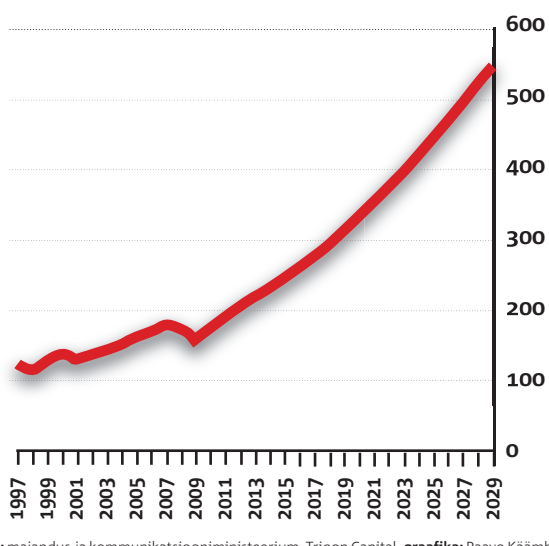
Kaubavedude maht lennuväljadel

tuhat tonni, 1999. a.

Õhutranspordi kaubamahtude prognoos

tonnkilomeetrites

Allikad: majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, Trigon Capital, graafika: Paavo Käämbre

Kuulsa ikoonimeistri Frolovi tööd ootavad Peipsi ääres avastamist

Telegramm

Rein Sikk

Raja küla, Jõgeva maakond

Vanausulise Gavriil

Frolovi ikoonid võiksid saada Peipsiääre hinnatud tunnusmärgiks.

Maailmas on nad tuntud.

Kui Euroopa ja USA kuulsatel kunstioksjonitel paneb Gavriil Frolovi ikooniväljapanek saali kahisema, siis Eestis on meie XX sajandi Rubljov unustuse hõlmas. Põhjuseks nii vanausuliste kogukonna pelgus liigse tähelepanu ees kui ka ametnike kimbus, kas ikoonikunst väärib Eesti märgiks olemist.

Siiski on kurb ja häbi-väärne, et Peipsi veerel Raja külas pole silti ega tahvlit, mis ütleks: siin töötas Eesti tuntuim ikoonimeister, siin on võimalik näha tema loomingu tippe, külastada tubamuuseumi. Lummus, mis tabab Raja vanausuliste palvelas seisjat laeni kõrguvat ikonostaasi vaadates, on kogemist väärt.

On 2024. aasta. Möödub kaheksa kümnendit Raja vanausuliste kiriku sõja ajal mahapõlemisest. Taastatud iludus seisab külatänaval veerel, mis pole sellist mitmetuhandepealist rahvamassi näinud alates 1930. aastast, kui maeti ikoonimeistrit, koolkonna rajajat Gavriil Frolovi. Ta nimi käib autodest ja inimestest ummistatud unikaalsel kaheksakilomeetrilisel külatänaval suust suhu. On põhjust: viimaks ometi on kirikus taas täies hiilguses ligi kaks- ja poolsada ikooni – Frolovi ja koolkonna pärand. Raja küla ilmaime, millest enamik on seni laos seisnud.

Kiriku taassünd

Küsimus pole üksnes vanausuliste kunsti väärtustamises. Rahvamurd on lõõnud Peipsi-äärse ridaküla elu õitsele nagu siis, kui Raja kurgid ja Kolkja sibulad vallutasid Leningradi turgu. 2024. aastal saavad traditsioonilise toote kasvatajad küsida kauba eest hinda, mida see väärib. Külad õitsevad, põllud ja kasvuhooned laiuvad... Käia on pikk avastamise, pelguse ületamise tee.

„Väga hea, et Frolovi teema tõstatasite, on tõesti veel palju teha,“ ütleb Jõgeva maavanem Viktor Svjatõšev. Tal tuleb korraga meelde, et 2010. aastal valminud „Jõgeva maakonna arengustrategias 2020+“ on kirjas vanausuliste palvela juurde muuseumiruumide väljaarendamine. Dokumendile on alla kirjutatud kõik 13 Jõgevamaa omavalitsust. Paberile on plaan seni jäänudki.

Aleksandr Ventšikov tutvustab Gavriil Frolovi tuba, kus kõik on peaaegu samuti nagu 1930. aastal, kui meister suri.

Fotod: Jassu Hertsman

Frolovi ikoonid palvelas. 1944. aastal mahapõlenud kirikus oli neid nii-öelda seitse korrust üksteise peal.

Nii Niguliste muuseumi kurator Mari-Liis Paaver kui ka muinsuskaitseameti kunstimälestiste peainspektor Ülle Jukk ei hoidnud Frolovi tutvustades sõnu kokku.

Frolov on Eesti Rubljov

Esimesena nimetas Frolovi Eesti Rubljoviks kunstnik Nikolai Kormašov. Poeg Orest selgitab: „Ju pidas isa silmas just mõju, mida Frolovi looming on avaldanud vanausuliste ikoonikunstile, just see on võrreldav Andrei Rubljoviga.“ Mis aga puudutab Frolovi rakendamist turismi- ja tuntuisevankri etteotsa, siis on Kormašovi seisukoht pigem eitav. „Kohapeal peaks siiski olema põhjalik informatsioon töö ja olulisuse kohta,“ lisab ta. Paraku pole. Ka brošüüri mitte.

Ainult internetis uitaja võib mõndagi leida.

„Vanausulised üldiselt ei aktsepteeri, kui nende palvelast kujuneb turismiobjekt. Palvelat koos seal sisalduvate väärtustega tutvustakse üksnes neile, keda ollakse nõus üle ukse laskma,“ selgitab e-kirjas Ülle Jukk.

Kultuuriministeeriumil on pikk nimekiri, mis töid on Frolovi pärandi hoidmiseks riigi ja fondide rahaga tehtud: alates unikaalse raamatukogu üllististe restaureerimisest kuni ikoonide taastamise, palvela remondi toetamise ja signaalsatsiooni paigaldamiseni. Võimaluste piires on Frolovi pärandit ja Raja palvelat toetanud Kasepää vald.

Küllä Erikson kirjutab oma magistratöö kokkuvõtteks, et

Nurk Frolovi ikoonitöökojast, kus senini on laudadel haruldased ikoonimaalimise paberkeskiid ja pühakiri.

Mis teeb Gavriil Frolovi eriliseks

Gavriil Frolov (1854–1930) oli Raja külas tegutsenud Eesti tuntuim vanausuline ikoonimaalija ja koolkonna rajaja.

Rajale saabus Frolov Voronežist 1887. või 1890. aastal ja elas seal surmani. Frolovi õpilased on õpetanud nii Euroopa kui ka Ameerika ikoonimaalijaid.

Tema tööde puhul peetakse oluliseks vanausuliste ikoonitraditsiooni, meisterliku tehnika ja unikaalse pastelse värvigamma kooskõlast sündivat emotsionaalset mõju, mis ongi pühapildi – ikooni peamine väärtus.

Mine vaatama

Raja vanausuliste kogudus osaleb projektis „Teeliste kirikud“ ja on 15. maist 15. septembrini nädalavahetustel avatud.

Frolovi tegutsemisaeg jääb ilmselt ainsaks omataoliseks Eesti kultuuriloos.

Sandor Liive: õli tahaksime tulevikus isegi rohkem toota

Eesti Energia juht rääkis, et diislikütuse tootmine oleks tasuv suurtes kogustes ehk Eesti õlitootjatega koostöös.

Eesti Energia juhatuse esimees, parasjagu Toomas Hendrik Ilvesega Leedus riigivisiidil viibiv Sandor Liive selgitas Eesti Päevalehele, et kuna põlevkiviõli saab müüa ka ilma seda diislikütuseks töötlemata, osutuks väikese rafineerimistehase ehitamine liiga kulukaks. Liive pakkus välja ka variandi hoopiski õlitootmist laiendada, kasutades tootmisest tekkinud uttegaase eraldi elektrienergia tootmiseks.

„Eesti Energial on põlevkivist õlitootmine jätkuvalt kõige suurema potentsiaaliga äri,” ütles Liive ning rääkis eraldi väikese rafineerimistehase ehitamisest loobumisest kui äri- lise loogilisest käigust. „Eesti põlevkiviõli eripära on lihtsalt see, et me saame teda ka rafineerimata müüa, mida me täna ka teeme,” rääkis ta. Sisuliselt tähendab see, et kui diislikütuse hind oleks kõrgem (võrreldes kütteõliga) või investeeri- da tuleks vähem (näiteks teha seda koos teiste tootjatega), siis oleks see ehk tasuv mõte.

Jõud tuleks ühendada
„Ma arvan, et liikumine diisli kui lõppkütuse poole on isenesest õige, kuid tasuks kaaluda tõsiselt seda, et diislikütuse poole liiguksid Eestis kõik põlevkiviõli tootjad koos,” seletas Liive põhimõtet. „Et me saaksime seda tuleviku

tootmismahte silmas pidades teha oluliselt suuremalt. Võib- olla isegi kuni 50 000 barrelit päevas.” Seega sisuliselt on mõte selline nagu naftafirmadel – toodetakse toorainet eraldi, kuid lõpptoodet tehakse ühiselt suures tehases, sest niimoodi tuleb kasum parem. Liive selgitas ka veel väiksest rafineerimistehasest loobumise huvitavat nüanssi – kuna teha ei tule, jääb seetõttu üle uttegaasi, mis oli algul plaanis ära kasutada vesinik- töötuse jaoks vesiniku tootmisel. Praegu juba põletavad Narva elektrijaama katlad uttegaasi ning toodavad sellest elektrit, kuid see võib olla ka tulevikuperspektiiviks. „Nendes kateldes on võimalik ka rohkem uttegaasi põletada, mis tähendab, et kui õlitehaseid on ka rohkem, siis saame ka sealt tulevat uttegaasi ära kasutada,” rääkis ta.

Sandor Liive kinnitas eile Vilniuses, et põlevkiviõli tootmine on endiselt arengusuund number üks.

Foto: Andres Putting

„Seni on suhtumine olnud, et mida rohkem õli teha põlevkivist, seda vähem saab sellest elektrit – ressurss on ju piiratud. Kui uttegaasist toota elektrit, siis see tähendab, et mida rohkem õli, seda rohkem elektrit.”

Liive nimetasjuba ka esialgsete uuringute arvud: üks Enefit-280 seade toodab ligi 2 miljonit barrelit õli aastas ja nii palju gaasi, et saaks toota 100 MW elektrienergiat.

„Ja võtame võrdluse Leedu tuumajaamaga. Õeldakse, et see võiks meile maksta umbes miljardi eurot ja selle eest saaks me 250 megavatti elektrivõimsust,” rääkis ta

Miljard eurot tuleks tuumajaama asemel Enefit-seadmete ehitamiseks kulutada.

uuesti pävakorda kerkinud tuumajaama mõttest. „Mul on parem ettepanek, kuidas seda miljardit kasutada: ehitame täiendavalt näiteks kolm Enefit-280 seadet, teeme uttegaasist elektrienergiat, saame 300 megavatti elektrivõimsust ja kuus miljonit barrelit naftat.” Nüüd oleks vaja vaid Enefit-280 tööle saada. ●

BLRT Grupp Aktsiaselts Korralise üldkoosoleku teade

20. juuni 2013. a aktsionäride korralise üldkoosoleku kokkukutsumise teade ja päevakord
BLRT Grupp Aktsiaseltsi, registrikood 10068499, asukoht Kopli 103 Tallinn 11712 (edaspidi **aktsiaselts** või **BLRT**) juhatus kutsub kokku aktsionäride korralise üldkoosoleku **neljapäeval, 20. juunil 2013. a algusega kell 12:00**, BLRT administratiivhoone saalis nr 403, aadressil Kopli 103, Tallinn 11712, Eesti Vabariik. Üldkoosolekust osavõtjate registreerimine algab BLRT jalgvärava pääsias kell 11:25 ja lõpeb kell 11:45. Üldkoosolek lõpeb või katkeb samal päeval hiljemalt kell 18:00. Üldkoosolekul osalemiseks õigustatud aktsionäride ring määratakse kindlaks seisuga 7 päeva enne üldkoosoleku toimumist, s.t. 12. juuni 2013. a kell 23:59 (EET).

I PÄEVAKORD JA NÕUKOGU ETTEPANEKUD

BLRT nõukogu poolt on 27.05.2013. a kinnitatud alljärgnev aktsionäride üldkoosoleku päevakord ja ettepanekud:

1. 2012. majandusaasta aruande kinnitamine
Nõukogu teeb aktsionäride üldkoosolekule ettepaneku kinnitada 2012. majandusaasta aruanne.

2. Kasumi jaotamise otsustamine
Nõukogu teeb ettepaneku jaotada BLRT kasum järgmiselt: katta 2012. majandusaasta kahjum eelmiste perioodide jaotamata kasumi arvelt, kanda reservi 188 eurot, jätta muu jaotuskõlbulik kasum jaotamata.

3. Audiitori nimetamine ja tasustamine
Nõukogu teeb ettepaneku nimetada 2013. majandusaasta audiitoriks parima pakkumise teinud audiitorühingu. Maksta audiitorteenuste eest tasu audiitorühinguga sõlmitud lepingu alusel. Kiita heaks audiitoriteenuste lepingus sätestatud audiitori tasustamise kord.

II ÜLDKOOSOLEKU MATERJALID JA MUU TEAVE

Aktsionärid, kelle aktsiatega on esindatud vähemalt 1/10 aktsiakapitalist, võivad nõuda täiendavate küsimuste võtmist korralise üldkoosoleku päevakorda, kui vastav nõue on esitatud hiljemalt 15 päeva enne üldkoosoleku toimumist (ÄS § 293 lg 2) Aktsionärid, kelle aktsiatega on esindatud vähemalt 1/10 aktsiakapitalist, võivad kirjalikult esitada iga päevakorrapunkti kohta otsuse eelnõu mitte hiljem kui 3 päeva enne üldkoosoleku toimumist (ÄS § 293¹ lg 4). Aktsionäril on õigus üldkoosolekul saada juhatusest teavet aktsiaseltsi tegevuse kohta. Juhatus võib keelduda teabe andmisest, kui on alust eeldada, et see võib tekitada olulist kahju aktsiaseltsi huvidele. Kui juhatus keeldub teabe andmisest, võib aktsionär nõuda, et tema nõudmise õiguspärasuse üle otsustaks aktsionäride üldkoosolek, või esitada üldkoosoleku toimumisest alates 2 nädala jooksul hagita menetluses kohtule avalduse juhatuse kohustamiseks teavet andma. Õigustatud huvi omavad isikud võivad tutvuda üldkoosolekule esitatavate dokumentidega, sealhulgas majandusaasta aruandega, audiitori aruandega, kasumi jaotamise ettepanekuga, otsuste eelnõudega jt dokumentidega ning aktsiaseltsile esitatud aktsionäride seisukohtadega päevakorrapunktide kohta kuni üldkoosoleku päevale eelneva tööpäevani aktsiaseltsi asukohas Kopli 103, Tallinn, tööpäeviti kella 10.00-st kuni 15.00-ni (EET), vajalik on eelregistreerimine telefonil 610 2405 või e-mail: blrt@blrt.ee. Üldkoosoleku toimumise päeval saab dokumentidega tutvuda üldkoosoleku toimumise kohas alates osalejate registreerimise lõppemisest kuni üldkoosoleku lõpuni. Dokumentidega tutvumiseks peab (1) füüsilisest isikust aktsionär esitama kehtiva isikut tõendava dokumendi ja tema esindaja lihtkirjaliku volikirja; (2) juriidilisest isikust aktsionär esitab (a) väljavõtte vastavast registrist, kus isik on registreeritud; (b) esindaja isikut tõendava dokumendi; ja (c) volituse alusel tegutsev esindaja esitama kirjaliku volikirja.

Üldkoosolekul osalemiseks palume esitada:

- füüsilisest isikust aktsionäri isikut tõendav dokument, esindajal kirjalik volikirj;
- juriidilisest isikust aktsionäri esindajal (a) väljavõtte vastavast registrist, kus isik on registreeritud; (b) esindaja isikut tõendav dokument; ja (c) volituse alusel esindajal kirjalik volikiri.

Kui seadusest ei tulene teisiti, peab välisriigi ametiisiku poolt väljastatud dokument olema vajadusel kas legaliseeritud või dokumenditunnistuse apostillieiga kinnitatud. Võõrkeelsed dokumendid esitatakse koos notariaalselt kinnitatud tõlkega eesti keelde. Elektroonilist osavõtmist ei võimaldata.

Aktsionär võib enne üldkoosoleku toimumist teavitada aktsiaseltsi esindaja määramisest või esindajale antud volituse tagasivõtmisest, saates vastavasisulise digitaalalkirjastatud teate e-posti aadressile blrt@blrt.ee või toimetades teate aadressil BLRT Grupp Aktsiaselts, Kopli 103, Tallinn 11712, hiljemalt üldkoosoleku toimumise päevale eelneva tööpäeva kella 16.00-ks (EET).

Küsimused seoses aktsionäride üldkoosoleku või selle päevakorraga palume esitada e-postiga aadressil blrt@blrt.ee.

BLRT Grupp Aktsiaseltsi juhatus
Kopli 103, 11712 Tallinn, Eesti
Tel: +372 610 2408
E-mail: blrt@blrt.ee
www.blrt.ee

AS TREV-2 GRUPP AKTSIONÄRIDE KORRALISE ÜLDKOOSOLEKU KOKKUKUTSUMISE TEADE

AS TREV-2 Grupp (registrikood 10047362, aadress Pärnu mnt 463, Tallinn) („Aktsiaselts“) juhatus teatab, et aktsionäride korraline üldkoosolek toimub 20. juunil 2013. a kell 9.00 Aktsiaseltsi asukohas aadressil Pärnu mnt 463, Tallinn.

PÄEVAKORD

Aktsiaseltsi nõukogu poolt määratud korralise üldkoosoleku päevakord on järgmine:

2012. aasta majandusaasta aruande ja kasumi jaotamine;
- Audiitori valimine;
- Nõukogu liikme tagasikutsumine ja uute nõukogu liikmete valimine;
- Aktsiaseltsi ja tütarühingute juhtkonna aktsiaosaluste korramisega seotud otsused:
 - Aktsiakapitali suurendamine ja aktsionäride eesõiguse välistamine;
 - Oma aktsiate tagasiostmise õiguse andmine Aktsiaseltsi juhatusele;
 - Aktsiakapitali suurendamise õiguse andmine nõukogule, aktsionäride eesõiguse välistamine ja põhikirja muutmine;
 - Juhtkonna aktsiaoptsioonide tingimuste heakskiitmine.

NÕUKOGU ETTEPANEKUD

Aktsiaseltsi nõukogu teeb aktsionäridele päevakorrapunktide osas järgmised ettepanekud:

- 2012. aasta majandusaasta aruande kinnitamine ja kasumi jaotamine**
Kinnitada Aktsiaseltsi 2012. aasta majandusaasta aruanne juhatuse poolt esitatud kujul.
Aktsiaseltsi 2012. a majandusaasta puhaskasum on 67 979,54 eurot. Eelmiste perioodide jaotamata kasum on kokku 6 243 498,72 eurot. Jätta Aktsiaseltsi 2012. a kasum jaotamata ning mitte teha eraldi reservkapitali.
- Audiitori valimine**
Valida Aktsiaseltsi audiitor ja määrata audiitori tasustamistingimused pärast üldkoosolekul esitatavat juhatuse kokkuvõtet audiitorbüroodelt saadud pakkumiste osas.
- Nõukogu liikme tagasikutsumine ja uute nõukogu liikmete valimine**
Nõukogu liige Arvo Hallik on esitanud tagasiastumise avalduse.
Kutsuda nõukogust tagasi Arvo Hallik ja valida uued nõukogu liikmed aktsionäride poolt üldkoosolekul esitatud kandidaatide seast.
- Aktsiaseltsi ja tütarühingute juhtkonna aktsiaosaluste korramisega seotud otsused**
 - Aktsiakapitali suurendamine ja aktsionäride eesõiguse välistamine**
Suurendada Aktsiaseltsi aktsiakapitali 100 000 euro võrra, lastes välja 1 000 000 uut aktsiat selliselt, et uute aktsiate märkimise õigus on ainult Aktsiaseltsi tütarühingu AS Kagu Teed vähemusaktsionäridel ja uute aktsiate eest tasutakse mitterahalise sissemaksega, mille esemeks on AS Kagu Teed aktsiad.
 - Oma aktsiate tagasiostmise õiguse andmine Aktsiaseltsi juhatusele**
Anda Aktsiaseltsi juhatusele õigus osta tagasi kuni 500 000 Aktsiaseltsi oma aktsiat eesmärgiga kasutada tagasiostetud aktsiaid Aktsiaseltsi ja tütarühingute juhtorganite liikmete ja juhtivtöötajate kaasamiseks aktsionäride ringi.
 - Aktsiakapitali suurendamise õiguse andmine nõukogule, aktsionäride eesõiguse välistamine ja põhikirja muutmine**
Anda Aktsiaseltsi nõukogule õigus suurendada aktsiakapitali kuni 100 000 euro võrra, lastes välja kuni 1 000 000 uut aktsiat, eesmärgiga kasutada uusi aktsiaid Aktsiaseltsi ja tütarühingute juhtorganite liikmete ja juhtivtöötajate kaasamiseks aktsionäride ringi.
Uute aktsiate väljalaskmise puhuks välistada teiste aktsionäride märkimise eesõigus.
Muuta Aktsiaseltsi põhikirja, täiendades põhikirja uue punktiga, mille kohaselt Aktsiaseltsi nõukogul on õigus suurendada aktsiakapitali 3 aasta jooksul alates üldkoosoleku otsuse vastuvõtmisest.
 - Juhtkonna aktsiaoptsioonide tingimuste heakskiitmine**
Kiita heaks aktsiaoptsioonide andmine Aktsiaseltsi ja tütarühingute juhtorganite liikmetele ja/või juhtivtöötajatele tingimusel, et kokku ei lasta juhtkonnale välja rohkem kui 1 000 000 uut aktsiat (sealhulgas optsioonide alusel väljalastavad aktsiad ja nõukogu poolt punktis 4.3 viidatud volituse alusel väljalastavad uued aktsiad, kuid mitte arvestades AS Kagu Teed vähemusaktsionäridele kooskõlas punktiga 4.1 väljalastavaid uusi aktsiaid).

KORRALDUSLIKUD KÜSIMUSED

Üldkoosolekul osalemiseks õigustatud aktsionäride nimekirja fikseeritakse 29. mail 2013. a kell 9.00. Koosolekuks registreerimine algab koosoleku toimumise päeval kell 8.30 Aktsiaseltsi asukohas (Pärnu mnt 463, Tallinn). Koosolekul osalemiseks palume juriidilisest isikust aktsionäri esindajal esitada esindusõigust tõendavad dokumendid, milleks üldkoosoleku päevakorda, kui vastav nõue on esitatud hiljemalt 15 päeva enne üldkoosoleku toimumist, ning võivad esitada iga päevakorrapunkti kohta otsuse eelnõu kirjalikult hiljemalt 3 päeva enne korralist üldkoosolekut. Nimetatud otsuste eelnõudega (kui neid esitatakse) on võimalik tutvuda Aktsiaseltsi asukohas (Pärnu mnt 463, Tallinn). Pärast üldkoosoleku päevakorrapunktide käsitlemist võivad aktsionärid esitada juhatusele küsimusi Aktsiaseltsi tegevuse kohta (kusjuures kui juhatus keeldub teabe andmisest, võib aktsionär nõuda, et tema nõudmise õiguspärasuse üle otsustaks aktsionäride üldkoosolek, või esitada üldkoosoleku toimumisest alates kahe nädala jooksul hagita menetluses kohtule avalduse juhatuse kohustamiseks teavet andma).

AS TREV-2 Grupp juhatus

TREV2

Soome mäesuusaäss püüab Ont

Reportaaž

Tuuli Jõesaar
reporter

Hiigelkompleksi taastamisest, mis maksaks umbes kaks miljonit eurot, saab Kalle Palanderi pere elutöö.

Baltisaksa kultuuri toretsemisest saab aimu, kui vaadata Ontika mõisa peahoonet. Ja samavõrd saab aimu, kui suur töö on mõisa taastamine ja uue funktsiooni leidmine. „Kaheksasada ruutmeetrit pinda ja saalide laed on seit-

Kui aknad ja fassaadi korda saaks, jaksaks peahoone aastaid remonti oodata.

se meetrit kõrged,” peab Ontika mõisa omanik Kalle Palander oma mõisamaja ees seistes aru, mis küttesüsteem hiigelhoonesse sobiks, nii et seda ka ülal pidada jaksaks.

Palanderid leidsid Ontika mõisa tänu kinnisvarakuulutusele 2011. aasta talvel, kui olid otsinud endale ja oma hobustele suurt majapidamist mitmelt poolt Euroopast. Ontikal nad mõistsid, et siia taha vadi jääda.

„Me ei taha seda teha ainult endale, me teeme seda kõigi inimeste jaoks. Mõisad on osa Eesti kultuurist, need ei tohiks hävida,” ütleb Riina Palander, kes istub sel aastal peahoone ümber 260 roosiistikut, mis peaks tulevikus taastama mõisa uhke roosiaia, mille jäänused külarahva jutu järgi veel 15 aastat tagasi näha olid.

Ammendunud finantsid

Kahe aastaga on Palanderid suutnud taastada vana teenijatemaja ja teinud korda talli, et seal oma hobuseid pidada. Teenijatemajas avasid Palanderid paar nädalat tagasi seitsme toaga külalistemaja, kus nii teenindava personali kui ka kokkade rollis on pererahvas ise. Tallis aga elavad mõistagi hobused: nii pererahva enda omad kui ka paar kostilist.

Pereema Riina on ratsasportlane, kelle eestvõttel on Ontika tallides hobustele väga head tingimused loodud, ja lisaks oma loomadele üritakse tallikohti ka välja. Külalistemaja hakkab loodetavasti natuke tulu tooma, et Palanderid saaks peahoone remonti alustada. Selle töö maht on kinni tõmmanud isegi maailma tippspordis hästi teeninud Palanderi hinge.

Praegu elavad nad suviti oma nelja lapsega talli peal tillukeses korteris – rohkemat pole esialgu jaksanud enda el-

mise heaks teha. Talveks sõidetakse Soome tagasi. Külalistemaja terrassil istudes seab Kalle Palander plaane. „Kogu territooriumi korda tegemine, algusest otsani, oleks kaks miljonit eurot,” ütleb Palander. „Kui teha esialgu hädapärane, siis 150 000.”

Oma finantsid on ta talide ja külalistemaja loomise esialgu ammendanud. „Kui õnnestuks ära müüa mu Prantsusmaa maja, siis saaks siin juba natuke edasi teha,” arutab ta. Palanderid proovivad tuleval aastal ka Euroopa Liidu turismimeetmest raha taotleda, aga teavad juba teiste mõisaomanike kogemustest, et see ei pruugi õnnestuda. Mõisa peahoone nõuavad kiiret tegutsemist aknad ja fassaad. Katus on õnneks korralik. Nii et kui aknad ja fassaadi korda saaks, jaksaks 19. sajandi

teise poole algul ehitatud hiigelehitist veel aastaid oodata, kuniks kapitaalremondi raha leitakse.

Mõte viinamuseumist

Eestlastele meeldib mõisaid külastada ja vaadata rohelistest esile kerkinud uhkeid hooneid. Aga mis otstarvet on praegu majale, kus 800 ruutmeetrit pinda? Palanderid on aru pidanud ja leidnud, et järjekordset konverentsikeskust pole mõtet teha – naabruses konkureerib sama teenusega Saka mõis.

Nii on nad jõudnud ideeni, et peahoone ühte otsa teha endale eluruumid, aga suured saalid ning osa alumisest korrusest kujundada muuseumiks. Ontika mõisas oli 19. sajandil suur viinavabrik, mis eksportis toodangut lähedalasuva sadama kaudu otse Soome.

Riina Palander loodab, et külalistemaja ja ajaloolist viinatootmist tutvustava muuseumi kombinatsioon aitaks Ontikale meelitada just Soome turiste. „Nad ei tea Ida-Virumaast midagi, kuigi tegelikult on siin ju väga ilus,” ütleb Kalle Palander.

Ajaloolise viinatootmise tutvustamine aitaks soomlasi Ida-Virumaale meelitada.

Teine äri oleks Venemaa-suunaline hobuseäri. „Venemaal on turgu kallitele hobustele. Neid käiakse muidu Saksamaalt toomas, aga kui siin oleks juba eelselekteeritud valik, siis ehk ostaks nad siit,” plaanib Riina Palander ära kasutada oma hobustealaseid teadmisi. „Vene turistide arv kasvas möödunud aastal üle-eelmise aastaga võrreldes 40%,” teab ta ja peab veaks, et Eesti pole ennast ida pool turundanud. ●

Kalle Palander teab rääkida, et ka mõisa ajal kasutati Ontika mõisa peahoonet vaid suviti ja talveks koliti väiksemasse majja, mida oli

Külalistemaja (üleval ja all) sisekujundus on Riina Palanderi enda tehtud. Kõik toad on eri sisustusega ja uhkusega näidatakse ka vana mööblit.

Riina Palander (paremal) tutvustab maja – saali kaunistab mõisa ajast säilinud hiigelsuur kahhelahi, laes on säilinud ka stukkdekoori. All on mõisakompleksi mudel.

ntika mõisa taastada

lihtsam küttä.

Kuigi Palander annab endale aru, et on teha võtnud tohutu töö, on ta meel rõõmus. „Kõik küsivad, et kas sa oled hull, et selle koha ostsid,” räägib ta. „Ma vastan, et olen hull jah!” All: mõisa tallides elavad nii pere enda kui ka kostiliste hobused.

Fotod: Sergei Stepanov

Ontika mõis on hiljuti käinud käest kätte

Mõisa hilisklassitsistlik peahoone on ehitatud 19. sajandi keskpaigas. Kahekorruseline maja on viilkatusega, mille harjal troonib väike kaarakendega vaatetorn, kust avaneb vaade merele. Maja esimesel korrusel olid mõisa ajal majapidamise ja viinatootmisega seotud ruumid, sealhulgas ka viinaladu. Teisel korrusel on eluruumid, sealhulgas kaks suurt saali ja kolme külge avanevate hiiglakendega talveaed.

Abihoonetest on mõisas rohkem või vähem terviklikult säilinud lisaks teenijatemajale ka sammastikuga ait ja talltõllakuur. Suurele võlvidud jääkeldrile sai saatuslikuks viimane talv, mis üle saja aasta püsinud külgeina varisema surus.

Nõukogude ajal muu hulgas spordilaagrite pidamiseks kasutatud mõis on pärast Eesti taasiseseisvumist korduvalt omanikke vahetanud. Pärast esimest pankrotistumist läks mõis 2004. aastal koos 12 hektari suuruse maaga müüki kolme miljoni kroonise alhinnaga. Ostusoove ei laekunud ning enampakkumine kuulutati nurjunuks.

Veidi hiljem ostis selle MTÜ Ontika Mõis, mis püüdis mõisa remontida neli aastat, kuid andis 2008. aastal alla. Siis ostis hoonekompleksi ära OÜ Frontmill, mis pidas vastu kõigest ühe kuu. 2011. aasta juunis ostis kolm aastat müügis olnud kompleksi Kalle Palander, kes nüüd omakorda katsub rammu baltisaksa pärandi taastamiseks.

Kross: Tallinnas on valimiste peateemaks juhtimiskultuur

Intervjuu

Urmas Jaagant
reporter

IRL-i Tallinna piirkonna

juhatus kinnitas eile

üksmeelselt oma linna-

peakandidaadiks

Eerik-Niiles Krossi.

●● Eerik-Niiles Kross, pidite algul ju Pärnus kandideerima, miks nüüd Tallinnas?

Ma olen Pärnus varem ka kandideerinud. Kuna Tallinnas tehti selline ettepanek ja praegu on Tallinn erakonnale olulisem väljakutse, sest Pärnus on meil suhteliselt hea seis niikui-nii, siis otsustasin Tallinna väljakutse vastu võtta.

●● Millega te Edgar Savisaare troonilt tõukate?

Savisaare kõikvõimsus Tallinnas on illusioon, tema toetajad ja ta ise on seda aastaid loonud. Lõppude lõpuks, kui rahvas otsustab, et Savisaarest on villand, siis nii on.

●● Toetusnäitajatest seda eriti ei paista, et oleks villand. Miks peaks linnaelanikel nüüd üle viskama, kui teie kandideerite? See selgub muidugi valimiste ajal. Aga pole mingi saladus, et Keskerakond on ainus erakond, mis on üritanud venekelse valijaga sisuliselt dialoogi pidada. Teised ei ole seda eriti teinud, siin on kindlasti

tegemata tööd palju. Kui vaadata osalusprotsenti kohalikel valimistel, siis on see olnud suhteliselt madal.

On palju inimesi, kes ei viitsigi valima tulla, sest tundub, et midagi niikui-nii ei muutu. Meil on esimese asjana tarvis inimestele uuesti lootust anda, et poliitikas on kõik võimalik.

●● Kas kavatsete siis vene valijaskonda kuidagi üle võtma hakata?

Loomulikult kavatsen ka neid adresseerida.

●● Millal saab kasvõi algse programmiga tutvuda?

Igal juhul mitte enne, kui olen ise selle saanud rahulikult läbi mõelda. Mind kinnitati kandidaadiks alles kümme minutit tagasi [intervjuu toimus öhtul kella kuue ajal].

●● Mis peaks Tallinnas olema valimiste keskne teema?

Juhtimiskultuur on teema, millest sisuliselt on keeruline rääkida, aga on tõsi, et Tallinn on teistsuguse poliitilise kultuuriga saar Eestis. Tähtsaim on panna Tallinna linn ühte takti käima Eesti riigiga ja vastupidi.

●● Olete te valmis selleks poriloopimiseks, mis võib teie kandideerimisele teie üsnagi kirju mineviku tõttu järgneda?

Ma olen sellega nii harjunud ja õppinud tegelema sisuliste küsimustega vaatamata sellele, mida n-ö poriloopijad harastavad. ●

Pirita Linnaosa Valitsus

Kloostrimetsa tee 58b kinnistu ja lähiala detailplaneeringu avalik väljapanek toimus 6. – 20. maini 2013. Avaliku väljapaneku ajal ei esitatud detailplaneeringu kohta ühtegi kirjalikku vastuväidet ega ettepanekut.

Lasnamäe Linnaosa Valitsus

TEATAB

Tallinna Linnavalikogu 17. juuni 2010 määruse nr 33 „Reklaami või teabe eksponeerimiseks ehitise pinna kasutusse andmise kord” § 4 lõige 1, § 8 lõige 1, § 19 lõige 1 ja § 20 alusel ning kooskõlas Lasnamäe Linnaosa Valitsuse põhimääruse § 8 lõige 1 antakse kasutusse otsustuskorras Osauhingule Koormakate (registrikood 10021954) ehitise pind Betooni 11 sissesõidu juures teabekandja paigaldamiseks. Pind antakse kasutusse tasuta (liiklusmärk nr 636). Lepingu kehtivus 01.06.2013-31.05.2016. Alus: Lasnamäe linnaosa vanema 27.05.2013 korraldus nr 1-15/118.

Põhja-Tallinna Valitsus

KUULUTAB

Tallinna Linnavalikogu 29. mai 2003 määrusega nr 34 kinnitatud „Linnavara kasutusse andmise korra” kohaselt välja avaliku kirjaliku enampakkumise alljärgnevatel aadressidel:

1.1 Paljassaare tee 40 hooned (pos 11 üldpind 796,8 m²; pos 43 üldpind 174,1 m²; pos 45 üldpind 274,7 m²) ja Paljassaare tee 85 hooned (pos 1 üldpind 350,8 m² ja pos 3 üldpind naga 145,8 m²).

Pakkumiste esitamise tähtaeg on 1. juuli 2013 kell 16.00.

Pakkumise tingimustega saab tutvuda Tallinna linna ja Põhja-Tallinna Valitsuse veebilehel.

Perearstid: haigla palgale minek oleks tagasisamm

Haiglavõrgu arengukava pärsib perearstide arvates nende iseseisvust ning pole patsientide huvides.

Kelli Seiton
kelli.seiton@epl.ee

Möödunud nädalal saatsid Eesti perearstide selts ja Tartu ülikooli peremeditsiini õppetool sotsiaalministeeriumile oma arvamuse koostada haiglavõrgu arengusuundade kohta. Lühidalt kokku võttes väljendati kirjas nõrdimust, et arengukava järgi saaksid esimese ja teise tasandi ehk väiksemad haiglad tööle hakata võtma perearsti koos tema nimistuga. Seni on see keelatud olnud. „Perearstikeskus on oma ideoloogialt ja töökorralduselt erinev haiglaravist. Seetõttu ei ole haigla alati oma infrastruktuurilt hea lahendus toimivaks perearstikeskuseks, sest töö korraldamisel ei teki kompaktselt terviklikkust,” kirjutatakse pöördumises.

Perearstide seltsi juhatase liikme Anneli Talviku sõnul pole selline otsus patsientide huvides ning seab ohtu perearsti otsustusvabaduse. „Näiteks perearsti, kes on palgalisena tööl suures polikliinikus,

Anneli Talvik arvab, et perearst võib haiglalt küll ruume rentida, ent teenuse pakkumine tuleks hoida iseseisev.

Foto: Vallo Kruuser

nagu perearst. Seda seetõttu, et haigla rahastamine toimub juhtumipõhiselt – mida rohkem on uuringuid ja visiite, seda suurema summaga leping haigekassaga. Perearstil on aga nimistu ja leping sama. „Perearst on huvitatud sellest, et ravib võimalikult optimaalselt patsiendi terveks, haiglal on aga kasulik, kui patsient teeb kaks käiku eri arstide juurde, sageli ka uue saatekirjaga, et saaks kaks korda visiiditasu

küsida. Võidakse ka survestada – perearst ei uuri mitte sellepärast, et see on vajalik patsiendile, vaid raviasutusele.”

Iseseisvus ja pädevus

Ka Tartu ülikooli peremeditsiini professor Ruth Kalda nentis, et haiglas tekiks küsimus perearsti iseseisvusest otsustamisel, millal ja millise eriarsti juurde oma patsient täpselt saata.

„Perearst võib haiglas muuta patsiendi eriarstile etteandjaks,” sõnas ta. „1990-ndate algusest alates oleme liikunud just selle poole, et perearst poleks käepikendus. Perearsti elukutse on pärast seda muutunud populaarsemaks. Tal on iseseisvus ja otsustuspädevus.”

Talviku hinnangul pole haiglavõrgu koostamisel mõistetud haiglate ja perearstide teenuste erinevusi. „Ministeeriumil pole arusaamist, mida tähendab haigekassa rahakotile hästi toimiv perearstikeskus ja mida haigla palgal perearst,” sõnas ta. „Riigil peaks olema selge nägemus, kuidas tahetakse, et tervishoiu asjad oleksid, ja see ei tohiks sõltuda ruumi- ega majanduskasust.”

Sotsiaalministeeriumi tervishoiuosakonna juhataja Heli Paluste ütles, et plaan anda esimese ja teise tasandi haiglatele (vt kõrvallugu) võimalus perearstiteenust osutada on ainult üks lisavõimalus maakondades üldarstiabi jätkusuutlikkuse tagamiseks. „Ehk kavas ei ole kõiki perearste haiglate töötajateks muuta,” ütles ta.

Paluste sõnul süsteem oluliselt ei muutuks, kuna ka praegu on perearstidel sidemed eriarstidega, näiteks renditakse mõnelt haiglalt pinda, kuhu vajaduse korral oma patsiendid saadetakse. Ta lisas, et sügisel vaadatakse üle kaval saadud tagasiside ja otsustatakse, mis edasi. Haiglavõrgu arengukava pannakse paika aastani 2020. ●

arstidega, näiteks renditakse mõnelt haiglalt pinda, kuhu vajaduse korral oma patsiendid saadetakse. Ta lisas, et sügisel vaadatakse üle kaval saadud tagasiside ja otsustatakse, mis edasi. Haiglavõrgu arengukava pannakse paika aastani 2020. ●

Mida muutus puudutab?

Esmatasandi teenuseid, näiteks perearsti ja -õe, koduõenduse, füsioteraapia, ämmaemandusabi, apteegi või hambaarsti teenuseid saaksid osutada esimese kahe tasandi haiglad.

● I tasand (haigla, mille teeninduspiirkonnas elab kuni 40 000 elanikku) – Võru, Valga, Põlva, Järvamaa, Rapla, Läänemaa, Jõgeva ja Hiiumaa haigla.

● II tasand (40 000–80 000 elanikku) – Viljandi, Rakvere, Narva ja Saaremaa haigla.

Nõgene tahab anda öölaulupeo raha Nargen-festivalile

Kultuuriministeeriumi kantsler Paavo Nõgene saatis riigikantseleile kirja, milles palus luba võtta Tartu laululaval 19. augustil toimuvalt öölaulupeolt „Järjepidevus” ära 35 000 eurot, et toetada selle eest Nargenfestivali.

SA Eesti Teatri Festivali korraldatava öölaulupeo eelarveks jääks kultuuriministeeriumi kirja kohaselt 215 000 eurot.

Nimelt tuleb tänava augustis festivalil maailma esmaettekandele Bernhard Schmidti elust inspireeritud Dominy Clementsi kammeroooper „An Enlightened Disciple of Darkness” („Valgustatud pimedusejünger” – toim), mille lavastaja on Giuseppe Frigeni ja muusikaline juht Tõnu Kaljuste. Projekti viib ellu SA Lootsi Koda.

Kultuuriministeerium kirjutas riigikantseleile, et lavateose teeb eriliseks tavatu orkestrikoosseis, mis koosneb vaid flöötidest. Ooperis laulavad noored Eesti artistid Endrik Üksvärav ja Maria Valdmaa. Etenduses astub üles ka Nargenfestivali koor koormeister Endrik Üksvärava juhatusel.

EV 95 põhiprogrammis olevat etendust mängitakse Nargenfestivali raames Noblessneri valukojas neli korda 1., 2., 3. ja 4. augustil. ● Vahur Koorits

Meola tunnistas end osaliselt süüdi

Eile Harju maakohtus kiniste uste taga alanud protsessil tunnistas kunagine tuntud ajakirjanik ja reklaamirimees ning hiljem pedofiilia eest vangi saadetud ja sealt enne tähtaega vabanenud Toomas Meola end uutes kuritegudes osaliselt süüdi.

Põhja ringkonnaprokuratuur süüdistab teda lasteporno hoidmises ja sellega äritsemises ning ühe alla 14-aastase poisi kaasamises korduvalt oma sugukire rahuldamiseks suguhühenusest erineval viisil.

Põhja prefektuuri lastekaitsetalitust pidas Toomas Meola kuritegudes kahtlustatavana kinni mullu sügisel ning prokuröri taotlusel ja kohtu loal ta vahistati. ERR-i andmeil loobus Meola enda vahistamist vaidlustamast, et pääseda sellega seotud avalikust tähelepanust. Kohus jätkub täna ● ERR

Täna Delfis:
Esimese vabariigi
aegne kaljas
alustab küllasõitu
Rootsi kuningale

Perearst ravib optimaalselt, aga haiglale on kasulik, kui patsient teeb mitu käiku.

töö on sisuliselt patsiendi edasisaatmine sama polikliiniku eriarstide juurde. Aga mitte patsiendiga ise tegelemine,” rääkis Talvik. „Ta ei tohi sageli ise otsustada, kuhu haiglas või millisele parimale spetsialistile oma patsient uurinutele saata. On näiteid, et niisugune omandivorm soodustab patsiendi jooksutamist ja haigekassa raha väärkulumist. Ja see pole patsiendi, vaid haigla majanduslikes huvides,” nentis ta.

Haiglad kalduvad Talviku sõnul patsienti ravima üksikute juhtumite pinnal, mitte ei vaata terviklikku pilti

Uue haiglavõrgu arengukava neli aspekti:

- Kava järgi hakkab Eesti haiglavõrk koosnema nelja tasandi eri teenusepaketiga haiglatest.
- I tasandi maakondliku vastutusega haiglatest kaoks ööpäevane kirurgia- ja sünnitusabi.
- II-III tasandi haiglatele, need on kesk- ja piirkondlikud haiglad

- ehk Tallinna keskhaiglad, Pärnu ja Ida-Viru haiglad, raskendub ka eriarstiabi kättesaadavuse tagamise vastutus väikes-tes maakondades.
- Sama kehtib ka III tasandi ehk piirkondlikele haiglatele Tartus ja Tallinnas.

Inimõigused: „mustlase” asemel tuleb öelda „roma”

Eelmisel nädalal selgus, et uues sügisel ilmuvas õigekeelsussõnaraamatus pole sõna „neeger” juures enam neutraalsuse märget. Küsimusele, kuidas suhtuda samalaadse sõnasse „mustlane”, vastas eesti keele instituudi juht Urmas Sutrop, et sellel pole halvustavat tähendust.

Inimõiguste instituudi juhatase liige Merle Haruoja aga rõhutas, et „mustlane” ei ole neutraalne nimetus, selle asemel tuleks kasutada sõna „roma”.

Sutrop lausus eelmisel nädalal, et Euroopas võidakse rahvusvahelise tüve *Zigeuner/tsigan* vastu. Kuna eesti keeles kasutatakse „mustlane” ei tule samast tüvest, võib seda rahumeeli kasutada.

Haruoja sõnul on Euroopa Nõukogu juba 1990. aastatest saadik oma liikmesriike teavitanud, et kasutatakse terminit „roma” (lisaks „sin-

ti” ja „kale”) kõigi, sealhulgas ka nende inimeste kohta, kes määratlevad iseenastav mustlastena.

Muutunud arusaamad

„Kahjuks pole Eestis teadustatud piisavalt asjaolu, et „mustlane” ei ole neutraalne nimi roma rahvale. Seega on oluline nii ajakirjanduses kui ka igapäevaelus kasutada terminit „roma,” selgitas Haruoja.

Kuna arusaamad on muutunud just 1990. aastatel, siis tuleb kõik varem avaldatu Haruoja sõnul kaasaegses võttes üle vaadata ja muutunud terminoloogiat arvestada.

Sutrop tõi näiteks, et hiljuti andis ta raamatuna välja Paul Ariste mustlaste emalised artiklid pealkirjaga „Mustlaste raamat”.

Haruoja vastas, et Ariste on kirjutanud oma mustlaskeele ja -kultuuri alased tööd ajal,

kui termin „roma” polnud veel rahvusvaheliselt kasutusel. „Usun, et Paul Ariste ise oleks olnud nõus selliste terminoloogiliste ja ka sisuliste muutustega romadest rääkides ja kirjutades,” arvas Haruoja.

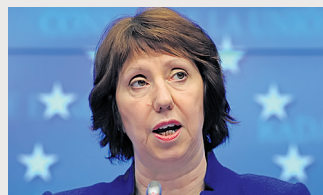
„Eestis saab palju sallivamalt suhtuda roma rahvasse, kui austame ja kasutame igapäevast neid termineid, mida roma rahvas ise tunnustab,” ütles ta. ● Vahur Koorits

EL EI PIKENDANUD SÜÜRIA RELVAEMBARGOT

Euroopa Liidu välisministrid leppisid kokku, et ei pikenda Süüria opositsiooni vastast relvaembargot, kuid kohe ei võetud vastu ka otsust Süüria mässulistele relvi saata ning kõik muud sanktsioo-

nid jäid kehtima, teatas Euroopa Liidu välispoliitikajuht Catherine Ashton (pildil). Suurbritannia ja Prantsusmaa soovisid saata relvi režiimi „möödukatele oponentidele”, teised olid vastu. **Delfi**

PÕGENIKUD SAID RAHA SAKSAMAALE SÕIDUKS

Itaalia on Liibüa põgenikke nähtavasti eesmärgipäraselt julgustanud Saksamaale edasi reisi- ma. Igale põgenikule on makstud 500 eurot, et nad Itaaliast võimalikult kiiresti lahkuksid,

kirjutas Saksa ajaleht Die Welt. Seda võimalust on väidetavalt kasutanud tuhanded inimesed. Hamburgis kahtlustatakse olevat mitusada põgenikku, kel ei ole töölouba. **Delfi**

Gruusia parlamendi liige: riigi seadustest pole üle ka Saakašvili

Valitsuskoalitsiooni Gruusia Unistus liige Tedo Japaridze kinnitab, et Ivanišvili valitsuse eesmärk pole siiski kättemaks, vaid õiglus.

Intervjuu

Raimo Poom
välisuudiste juht

Gruusia parlamendi väliskomisjoni esimees, kauaaegne diplomaat ja endine minister Japaridze ütleb, et president Mihheil Saakašvili endiste liitlaste kohtuprotsessid on osa õigusriigi kehtestamisest. **●●Kuidas Gruusial praegu läheb? Läänud aasta on olnud päris sündmusterohke.** Sündmusterohkus on meie eluviisi osa – nii meie sisemiste arengute kui ka geograafilise asukoha tõttu.

Kui meenutada mullu oktoobris toimunud parlamendivalimisi, siis on meil käsil väga oluline arenguetapp. Esimest korda Gruusia ajaloos vahetus võim rahumeelselt. Pean lisama, et see polnud demokraatlik võimuvahetus, kuid vähemalt oli see rahumeelne. Esimest korda võitsid opositsioonijõud valimised ja esimest korda kaotas võimupartei valimised.

●●Eelmine valitsus oli väga kindlameelne, taotledes Gruusia lähenemist Euroopa Liidule ja NATO-le. Kas need eesmärgid kehtivad ka nüüd, võimuvahetuse järel?

Ma saan aru ja mõistan küsimust, sest seda on mulle esitatud ka paljudes teistes riikides. Võin sellele lihtsalt vastata, et muidugi oleme endiselt pühendunud Euro-Atlandi integratsioonile. Ja selle põhjus on lihtne: maailmas puudub parem alternatiiv. See on ametlik ja lühike vastus.

Teisalt tahaksin rahustada neid, kes on skeptilised. Eriti selle tõttu, et Gruusiast tuleb palju informatsiooni, mis tekitab ehk küsimusi eri riikides, ka Eestis. Selle järgi oleks tekkinud justkui kõrvalekalle Euro-Atlandi integratsiooni püüdest.

Ma tahaksin täielikult kinnitada, et meie pühendumus euroopalikele väärtustele, mis aitaksid evolutsiooniliselt teel saada osaks Euro-Atlandi kogukonnast, on nii kindlalt

kinnistunud grusiinide psüühikas, et see on saanud osaks terve Gruusia mõtteviisist. See- ga vaatamata valitsuse vahetusele – ütleme hüpotetiliselt, et praeguse koalitsiooni liider tahaks kurssi muuta – oleks see võimatu.

●●Mainisite mullu oktoobris toimunud parlamendivalimisi. Sel aastal toimuvad presidendivalimised – kes teie hinnangul need võidab?

Te tahate kindlasti kuulda, et olen kindel oma koalitsiooni kandidaadi võidus. Aga ma ei saa seda teile öelda. See on ju demokraatia ja demokraatlik protsess! Mõistagi tahame, et meie kandidaat võidaks, aga selleks pole mingit garantiid. Ootame oktoobrikuu ära.

Jällegi tahaksin ma öelda: loodan ja olen kindel, et presidendivalimised jätkavad demokraatlikku protsessi, et need on vabad, õiglasel valimised. Need ei saa olema nagu vanasti, et võitja võtab kõik. Gruusia peab ka hakkama harjuma demokraatliku elu reaalsusega.

Minu unistus polegi tingimata kohe EL-i ja NATO liikmeks saamine, vaid elu Gruusias, mis on vaimselt euroopalik.

Tedo Japaridze
poliitik

Sõnum Mihheil Saakašvilile: loodetavasti pole ta toime pannud ühtegi kuritegu.

●●Demokraatiast ja euroopalikest väärtustest rääkides – Gruusiast tulevad uudised, et taas kord on üks või teine president Mihheil Saakašvili endine toetaja arreteeritud, panevad muretsema. See tekitab paratamatult küsimuse: kas uus valitsus tegeleb peamiselt kättemaksuga või ollakse ikka kindlalt õiglase ja õigusriigi koha- se käitumise poolt?

Gruusiast tuleb tõesti uudiseid pingetest, mis on seotud kohtuprotsessidega – näiteks kas või paari päeva eest kinni peetud endise peaministri Vano Merabišvili puhul.

Parlamendivalimiste järel

Koalitsiooni kuuluv Japaridze ütleb, et uus valitsus seisab kaljukindlalt euroopalike väärtuste edendamise eest. Foto: Eero Vabamägi

on Gruusia ühiskonnas kaks dilemma. Esiteks on meie riigi kindel pühendumus Euro-Atlandi kogukonnale. Näiteks väljendub see Gruusia otsuses jääda Afganistani ka peale 2014. aastat.

Kuid teisalt on see, mida läänes – Eesti on kahtlemata osa läänest – ei mõisteta. Selleks peab olema grusiin, et mõista. Gruusias toimus rahumeelne võimuvahetus ja väljastpoolt tundub, et asi läheb normaalselt. Kuid võtame maskeeringu maha: jah, võimuvahetus oli rahumeelne. Jah, Saakašvili tunnistas

oma kaotust. Kuid ta tegi seda alles pärast tugevat lääne liitlaste survet.

Mis juhtus valimiste ajal? Inimesed toetasid Gruusia Unistuse koalitsiooni, mitte üksnes näiteks selle müstilise liidri, Bidzina Ivanišvili isiku pärast, vaid nõudsid koalitsioonilt ka võidu korral õigluse taastamist. See oli valijatel saadud põhiline sõnum.

Seega oleme hetkel presitud kahe nõudmise vahele. Ühelt poolt lääne sõnum, mis kutsub edendama demokraatlikku õigusriiki, ja samal ajal oleme oma valijate suure surve all.

●●Mõistan seda täielikult, sest ka Saakašvili ajal polnud Gruusia õigussüsteem kuigi sõltumatu ja president kasutas seda oma huvides. Aga küsimus on: kas Gruusia Unistus tahab muuta õigussüsteemi iseseisvaks ja õiglasemaks kõigi vastu? Just, ma ei jõudnud lõpetada. Meie koalitsioon ja me ise anname oma parima.

Seega on minu soov, et need kohtuasjad oleksid läbipaistvad, tõeliselt õiglasel, avatud avalikkusele. Selle jaoks on meie käsutuses päris head inst-

rumendid – EL saatis maailmakuulsa inimõiguste eksperdi Thomas Hammarbergi Gruusia valitsust nõustama. Ka OECD vaatleb neid kohtuasju.

Keegi ei rõõmusta inimeste arreteerimise üle. Ärge saage valesti aru, Gruusia Unistuse eesmärk pole revanši saavutamine, vere tagaajamine. Ei, need asjad puudutavad õigusrikkumisi. Võtmesõnumiks on see, et keegi pole seadusest kõrgemal, ei president ega peaminister.

●●Kas Saakašvili peaks kart-

ma aega, kui ta presidendiametit lahkub?

Ma kahtlen, ei taha liialdada. Aga sõnum oleks ka temale, et loodetavasti pole ta toime pannud ühtegi kuritegu, mis viiks ta õiguskorraga vastuollu.

Aga samal ajal on see sõnum ka neile, kes on praegu võimul. Sealhulgas mulle endale, Gruusia peaministrile, tulevasele presidendile. Mitte keegi pole seadusest kõrgemal, põhi- seadusest üle. Meie ülesanne on teha Gruusiast normaalne demokraatlik riik. **●**

Gruusia peab ka Venemaaga rääkima

Gruusia parlamendi väliskomisjoni esimehe Tedo Japaridze hinnangul pole Gruusia–Vene suhetes pärast uue valitsuse võimuletulekut midagi dramaatilist muutunud. Kuid oma naabriga peab Japaridze hinnangul proovima rääkida, isegi kui see on vastik.

„Venemaa okupeerib viieni- dikku Gruusia territooriumist, see on fakt. Aga sel mündil on ka teine pool. Kas me saame oma geograafilist asendit muuta? Ei saa. Jääme ikka elama samasse naabruskonda. Kas me saame kaotatu võtta tagasi sõjalisel viisil, alustada uuesti sõda?

See pole üksnes ebarealistlik, vaid hullumeelsus. Ja kas Venemaa saab kunagi heaks naabriks, kellega saaks kenasti kohvitassi taga juttu ajada? See ei juhtu kunagi, venelased jäävad vastikuks partneriks,” arutles Japaridze.

Tema sõnul on aga sellele vaatamata mõtet oma naabriga dialoogi pidada. „Venemaa kohal- dikk meie naabruses on fakt. Ja see tähendab, et on vähemalt mõistlik nendega rääkida. Seda ei tehta selleks, et meelitada kedagi läänes, Gruusias või Venemaal, vaid selleks, et meil on Venemaa- ga suured probleemid. Ja loodame, et dialoog Venemaaga, mis

võtab kahtlemata rohkelt aega, annaks Gruusiale vähemalt väikesegi lootuse, et midagi juhtub positiivsel viisil.”

Lisaks märkis Japaridze, et naabriga suhtlemine väldib ohtu, et see võiks mingil hetkel saada Gruusia arengu takistuseks.

„Selle taustal toimub maailmas kogu aeg teisigi sündmusi. Ja tähtis on see, et kui Gruusia jaoks peaks mingil hetkel avane- ma n-ö võimaluse aken, kasvõi näiteks NATO või EL-iga ühine- miseks, siis ei saaks bürokraadid öelda, et aga vaadake, Gruusia pole taas kord selleks valmis.”

a

ARVAMUS

VÄLISPOLIITIKAST

Obama strateegia Süürias pais-tab olevat „räägi valjusti ja viska oma kaigas minema”.

USA PRINCETONI ÜLIKOOI PROFESSOR

ANNE-MARIE SLAUGHTER

(PROJECT SYNDICATE, 2013)

TEADUSTEST

Soov sarnaneda rohkem „kõva-de” teaduste moonutab majandusteadust, haridusteadust, poliitoloogiat, psühhiaatriat ja teisi käitumisteadusi. KOLUMNIST DAVID BROOKS (THE NEW YORK TIMES)

IMMIGRATSIOONIST

Me hakkame varsti nägema neid debatte Rootsis selle kohta, mis on Rootsi ühiskonna vastuvõtusuutlikkus ja milline saab olla rootslaste tulevik ühiskondlikus plaanis.

POLITOLOOG KRISTINA KALLAS (ERR)

RAHUTUSTEST

Kas panite tähele, et esimeste päevade uudistes Stockholmist ei mainitud sõnagagi, kes need pätid tegelikult on?

MAJANDUSTEADLANE

ANDRES ARRAK (ERR)

LOODAV REAALI ERAKOOL kasutab ära Tallinna linna ressursse

Reaali erakooli kehv mekk

Helder Meerits

Eesti eraõldhariduskoolide ühenduse juhatuse liige 2006–2012

Erakoolid ei ole saatanast. Erakoolid on aidanud muuta nii õpilasi kui ka lapsevanemaid objektidest subjektideks.

Omavalitsuse ülesanne on tagada lastele tasuta haridus, kuid see ei tähenda, et omavalitsus peaks ilmtingimata ise koolide omanik olema. Teoreetiliselt on võimalik, et omavalitsuse kõik koolid oleksid erakoolid. Erinevatel põhjustel jääb see siiski lähiajal teostatamatuks. Kooli ülalpidamine on kallid ning rahalises mõttes parimal juhul nullsumma-mäng.

Olukord, kus omavalitsus on nii hariduskorraldaja kui ka koolide pidaja, külvab segadust. Nii tekib kiusatus eelistada haridust korraldades oma koole, kuigi nii erakui ka munitsipaalkoolides käivad lapsed peaksid kõik olema omad. Lahendus oleks, kui suuremad omavalitsused loöksid lahku hariduselu korraldamise ja järelevalve ühelt ning omavalitsusele kuuluvate koolide haldamise teiselt poolt. Sama loogika kehtib ka teistes eluvaldkondades. Näiteks 1980-ndatel kuulusid kõik vorstivabrikud ja õlletehased riigile, kuid ka pärast erastamist ei jäänud inimesed söömata-joomata.

Selles valguses võiks tervitada ka Tallinna reaalkooli juurde erakooli tekkimist, kuid vormiliselt on sellel halb maitse. Siiani on erakoolide loomine toimunud selgelt ja läbipaistvalt. Ka pole erakoolide puhul olnud põhjust rääkida hämaratest skeemidest. Reaalkooli juurde loodav erakool on selles mõttes halvasti alustanud.

Kasutab linna ressursse

Kooli loojad kasutavad varjatult Tallinnale kuuluvaid ressursse. Lihtsaim näide on

koduleht, mis on tegelikult munitsipaalkooli kodulehe osa. Ka andmebaaside, kaubamärgi ja sarnase nime kasutamine müügiotsuses tähendab linnale kuuluvate ressurside kasutamist. Reaalkooli katsetel käinud laste vanematele koos eitava vastuskirjaga saadetud soovitusel hakata loodava erakooli kundedes hoiab uus erakool kokku reklaamikulusid. Ka antakse nendes teadetes mõista, et erakooli õpilastel on elised „päris” reaalkooli edasi liikumisel. Rääkimata laiemast reaalkooli maine ärakasutamisest. Muidugi võiks mistahes erakool kasutada reaalkooli kauba-

Olukord, kus linn on nii hariduskorraldaja kui ka koolide pidaja, külvab segadust.

märki, kuid selleks peaks olema täidetud kaks eeltingimust: kõigepealt peaks kaubamärgi omanik ehk Tallinna linn olema sellega nõus ja teiseks tuleks kaubamärgi või muu intellektuaalse omandi kasutamise eest tasu maksta. Tallinna linn kui reaalkooli pidaja ja intellektuaalse omandi valdaja üritab end aga sellest teemast distantseerida.

Kui reaalkooli juurde erakooli loomine praegusel kujul jätkub, on suurimad kannatajad teised erakoolid. Sõna „erakool” hakatakse seostama ebaausate võtete kasutamisega.

Teine valukoht reaalkooli juurde loodava erakooli puhul on nn eliitkoolide koht ühiskonnas. Nn eliitkoolid on lapsevanemate valikus kõrgel kohal. See tekitab olukorra, kus mõnel koolil on võimalik (oletatavaid) talente välja sõeluda ja selle tagajärjel olla edetabelites kõrgetel kohtadel.

Mis toob tulemuse?

Mis toob tulemuse edetabelis? Vaja oleks nii häid õpetajaid kui ka häid õpilasi. Kui panna mõne eliitkooli õpetajad kuhugi äärelinna kooli õpetama, siis ei suudaks nad juhuslikku kooli kuidagi edetabeli tippu tõsta. Midagi sarnast näeme ka spordis. Kas Nõmme Kalju jalgpalluritel või Kalev/Cramo korvpalluritel on liiga viimastega võrreldes eriti targad ja võimekad treenerid? Pigem on neil võrreldes konkurentidega suurem eelarve ja avaramad võimalused mängijaid valida. Haridus ei tohiks olla etendus, kus elevust tekitavad maksimaalsed sooritusel ja koht edetabelis on üleriigilise huvi objekt.

Elitaarsuses pole probleemi „eliidi” enda jaoks. Hariduse puhul peaksime olema mures hoopis n-ö teise Eesti pärast. Tõsi, enamikus erakoolides on suurem või väiksem õppemaks, mis piirab erakoolidest osa saavate laste arvu. Ometi on seni suudetud ühiskonnas täita tänuväärsel rolli haridusvõimaluste tasakaalustamisel. Kuid loodav Reaali erakool jätkab reaalkooli tuules tüürides elitaarset mudelit – vähemalt täna pole meil alust teisiti arvata. ●

Helder Meerits on AS-i Audentes nõukogu esimees.

Reaali põhikooli vaidlus

- Tallinnas tegutseva munitsipaalkooli Tallinna reaalkooli vahetusse lähedusse on Alar Tamkivi tänava koos mõttekaaslastega loonud tasulise Reaali põhikooli.
- Praegu nimetatakse kooli kodulehel Tallinna Kesklinna põhikooliks.
- Uue tasulise erakooli loojad viitavad sidemetele Tallinna reaalkooliga. Koolipidajaks on RK Hariduse MTÜ. RK Hariduse MTÜ on 2005. aastal loo-

nud Tallinna reaalkooli hoolekande selts.

- Tallinna Kesklinna põhikool ootab haridus- ja teadusministeeriumilt koolitusluba, ministeerium kritiseerib, et avaliku sektori rahaga loodud maine antakse üle erasektorile.
- Erakooli asutajad pareerivad, et „reaali vaim” pole kellegi omand.
- Ministeerium kritiseerib linnavalitsust, et see pole asutanud piisavalt reaalklasse.

LAULUNIMED tuleks tõlkida eesti keelde

Mida ta sellega mõtleb? Pealkirjaga nimelt

Aili Künstler

Sirbi keeleteimetaja

Mida arvata, kui näiteks ERR-i muusikasaate juhi lauses on eesti keeles üksnes kaks sõna ja seejärel kümme sõna muusikateose ingliskeelset pealkirja (või ei tea, mis keelset – ei oska saatejuht seda keelt ei hääldada ega saa sellest arugi)? Sama lugu on muuski meedias. Eesti keeleseadus räägib audiovisuaalsetest teostest ja raadiosaate kõnetekstist, eel-pool toodu puhul on aga sellest seadusest vähe abi.

Kõnekeeles on muidugi igal asjal nimi: nii inimesel, kunstil või muusikateosel, raamatul kui ka üritusel. Sellel, kes kultuuriteemadel räägib-kirjutab, võiks aga kirjakeelest nii palju aimu olla, et teada: keelereeglite mõttes on nimetatutest nimi ainult inimesel, teiste puhul sobiks pealkiri. Ja pealkirjad on tõlgitavad. ERR-is ja Eesti riigi rahaga tehtud ajakirjanduses (aga ka mujal) tuleks seda teha austusest iga sinne

estit keelt oskava lugeja ja kuulaja vastu. Pealegi on pealkiri enamasti ka sisu võti. Vaid harva on tegu tõlkimatu sõnamänguga.

Keeleseaduse tegemise aegu polnud kõikvõimalike pealkirjade massiline tõlkimata kujul esitamine ega eestlaste seas oma loomingu inglise keeles pealkirjastamine veel nii hoo-gu läinud. Vene ajal võis ingliselembust veel mõista, kuigi lääne järeletegemine protestivormina tundus 1970.–80. aastatel ka pisut tobe. Toona oli jatsistandardi ingliskeelse pealkirjaga lagedaletulek vaata et vabadusvõitluse vorm! Diktoretekstis küll mu meelest muud keelt peale eesti keele ei pruugitud, kuigi vene hittide puhul

Nõukogude ajal öeldi, et vene hittide pealkirju tõlkides lähevad kõik nüansid kaduma.

kostis kõvu hääli, et tõlkida pole võimalik ja et eesti keeles lähevad kõik nüansid kaduma – oli hulk arvajaid, et kuna kõik oskavad vene keelt, polegi vaja tõlkida.

Juba tükk aega on meil „olnud imelik” tõlkida (muidugi ingliskeelseid) jats- ja muu levimuusika pealkirju. Erand on vaid Eurovisioni lauluvõistluse ülekanne, kus Reikop küll võiduloo eestikeelsest pealkirjast midagi teada ei tahtnud.

Nüüd juba tõrgub nii mõnegi keel eesti keeles välja ütlemast (isegi „Aktuaalses kaameras”!) või kirja panemast projektide-festivalide-ürituste, ka juba raamatute ja filmide pealkirju. Kui kõigist neist saavad ainult (kauba)märgid, mille sisu pole oluline, siis mis jääb järele tekstist? Mis mõte on üksnes sidesõnad eesti keeles kirja panna või kuuldavale tuua?

Muidugi, kultuurikontekst on muutunud: kui „rahvusvahelise kogukonna” kultuuritegijad oma „rahvusvahelisele” publikule suunatud kultuuri inglise keeles soovivad viljelda, siis see on nende õigus. Meedia peaks, nagu see juba 19. sajandist saati kombeks, hoolitsema selle eest, et maarahvas ka omas keeles sellest kõigest rääkida-lugeda – ja ka aru saaks. Saab ju pealkirja asjakohaselt tõlkida vaid see, kes on teose sisust teadlik, mitte see, kellele korraaks midagi ebamäära- inglise keeles kõrvu kostus. Kui eesti autorid paneksid peale „rahvusvahelise” pealkirja ühtlasi eestikeelse (ega tõlgitaks sõna-sõnalt, inglise keeles kinni), mida eesti meediaruumis pruukida (sulgudesse inglise originaal, et netist asja üles leiaks), oleks sisust selge pilt ja matsid rahul. ●

Autor toimetab Sirbi keelelehekülgi ja lisalehte Keele Infoleht.

HILLAR METSA METSIK MAAILM

EESTI OSTJA PEAB LEPPIMA KALLI KALAGA

Eesti kalandussektoril läheb praegu hästi, sest ekspordivõimalused on head, seetõttu peab ka Eesti ostja leppima kõrgema hinnaga. Kala hind kujuneb nagu börsil, kõik sõltub nõudmise ja

pakkumise vahekorrast. Samuti mõjutab kala hinda kvoot. Näiteks vähenes kahe aasta eest kilu püügikvoot drastiliselt, nõudmine ületas pakkumise ja hind tõusis. **ERR**

ROHKEM KÄENDAMIST

1/3 võrra kasvas Kred-Exi käendusel antud laenude maht I kvartalis aastaga. Anti 354 eluasemelaenu summas 17,3 miljonit eurot. **Delfi**

SUVIST MAJUTUSÄRI ÄHVARDAB IKALDUS

Konjunktuuriinstituudi mai ülevaatest selgub, et majutusärisse on viimase paari kuu nõudluse langus toonud murelikumaid noote, kirjutas Äripäev. Äri- ja konverentsihotelli Nordic Hotel

Forumiga opereeriva OÜ Nordic Hoteli juhi ja osaniku Feliks Mäguse sõnul on langus mais jätkunud ja kõik märgid näitavad, et ka suvekuud tulevad nõrgemad kui eelmisel aastal. **Delfi**

Turkish Airlines lennutab vähem kui viie tunniga Tallinnast Istanbuli

Türgist saab edasi lennata 200 sihtkohta Aasias, Aafrikas, Austraalias, Ameerikas ja Euroopas.

Lemmi Kann
majandus@epl.ee

11. juunil lende alustav liin toimetab reisijad vähem kui viie tunniga Tallinnast Vilniuse kaudu Türgi. Koju pääseb Istanbulist otse. See on esimene otseühendus kahe riigi vahel. Kuuldavasti on piletimüük läinud üle ootuste hästi ja selleks suveks veel pileteid saada polegi enam lihtne. „Õnnitlen eestimaalasi Turkish Airlinesi saabumise puhul, sest te saate maailmaklassi kuuluva kvaliteedi!” läkitas reisikorraldaja Tez Tour Baltikumi tegevjuht Konstantin Palgov Eesti lennureisijatele oma õnnesoovid.

Õigustatud kiitus

Tallinna lennujaama kommunikatsioonijuht Lauri Linnamäe ütles, et lätlased kiidavad Turkish Airlinesi (TA) täie õigusega: TA pälvis eelmisel aastal tiitli Best Airlines 2012, millega ta krooniti Euroopa parimaks lennufirmaks.

TA lendudega on kaetud kõik suunad: 200 sihtkohta Aasias, Aafrikas, Austraalias, Ameerikas ja Euroopas.

„Tallinnast reisi alustava inimese jaoks täidab Turkish Airlines ära üsna suure augu

võimalustes lennata näiteks araabia maadesse, Balkani riikidesse, Kesk-Aasiasse ja Aafrikasse. Need sihtkohad on nüüd Tallinnast kõik ühe ümberistumise kaugusel,” selgitas Linnamäe.

Palgov märkis, et kõikidel lendudel ei pruugi Turkish Airlinesi hind olla just kõi-

on nad ühed vähestest, kes pakuvad ka lühematel lendudel sooja sööki ja jooki.”

Linnamäe tunnistas, et kulus üle kahe aasta, enne kui türklastelt jah-sõna kätte saadi. Sellele eelnes tasuvusarvutuste ja kõikvõimalike muude arvude esitamine, korduvalt ja mitmel eri moel. Nõusoleku saamisele järgnes aasta ettevalmistusi. „See on nende jaoks ju ikkagi suur risk – asume Euroopa ääremaal, rahvaarv on väike ning kõrval on tugevad lennujaamad,” nentis Linnamäe ja lisas, et Tallinna lennujaam peab pidevalt läbi rääkimisi paarikümne lennufirmaga. Millised uued sihtkohad koidavad, ei öeldud.

„Lennake, eestlased, lennake! Mida rohkem lendate, seda rohkem saame ka uusi sihtkohti!” ütles Linnamäe. ●

Tiitliga Best Airlines 2012 tunnistati Turkish Airlines Euroopas parimaks.

ge soodsam, kuid see tehakse tasa kõrgeimal tasemel teenindusega. „Idamaise külalislahkuse, mida Turkish Airlines esindab, on meie kliendid väga hästi vastu võtnud ja samuti

KOMMENTAAR

Hea võimalus Aasiat avastada

Aili Kägu

Wris Reisibüroo juhatuse liige

Parim uudis on see, et tänu Turkish Airlinesi lendudele muutuvad paljud Aasia eksootilised piirkonnad meile palju kättesaadavamaks. Istanbulist on lennuühendus näiteks Maldivide, Sri Lanka, Hongkongi, Omaani, Jaapani, Hiina, Kasahstani, Usbekistani ja teiste põnevate sihtkohtadega.

Ennekõike on see aga hea võimalus avastada Euroopa ja Aasia piiril asuvat Istanbuli ennast. Kuningine Konstantinoopol on väga võluv, soovitame seda soojalt.

Istanbulist läheb ka palju siselende Türgi kuurortidesse. Antalya kõrval on toredad puhkusepaigad Kemer, Belek ja Side.

Eriti tervitatav on, et avaneb hea võimalus arendada ka Türgi turismi Eestisse.

Eestlaste tulud jõudsid buumiaegsele tasemele

Aastaga kasvasid keskmise eestlase tulud ligi kümme protsenti ehk tuhat eurot.

Harry Tuul
harrytuul@epl.ee

Maksu- ja tolliameti statistikast nähtub, et eelmisel aastal deklareerisid eestimaalased inimese kohta tulu keskmiselt ligi 10 400 eurot, kusjuures viimati teeniti võrreldavat tulu vahetult enne kriisi 2008. aastal, mil deklareeriti keskmiselt 9940 eurot. Palgatulu deklaree-

riti 2012. aasta eest keskmiselt 839 eurot kuu kohta, 2011. aastal oli keskmine palgatulu 787 eurot kuus.

Jõukuse kasvule viitab maksuameti juhtivspetsialisti Hannes Udde arvutus inimestest, kes deklareerisid rohkem kui miljon krooni ehk 64 000 eurot. Eelmisel aastal ületas see 218 inimese võrra isegi 2008. aasta taseme. Tõsi, kui 2008. aastal teenis üle miljoni euro 27 inimest, siis mullu ainult kuus.

Kõige rohkem rõõmustas maksuametit seaduskuulekuse kasv. „Eelmisel aastal kas-

vas oluliselt deklareeritud rendi- ja üüritud, mida deklareeriti summas 7,7 miljonit eurot. Samuti kasvas välistulu ja investeerimiskonto deklareerimine,” ütles maksu- ja tolliameti teenindusosakonna juhtivspetsialist Hannes Udde.

Maksu- ja tolliameti teenindusosakonna juhataja Rivo Reitmann tõi näite, et tähtselt esitas oma 2012. aasta tuludeklaratsiooni üle 6600 maksumaksja, kes aasta tagasi tegid seda hilinemisega.

Välisriikidest teeniti kõige rohkem ja lõviosa Soomest, järgnesid Läti ja Norra. ●

Eestlased on agard deklareerijad

Lõviosa ehk 95% tuludeklaratsioonidest esitatakse Eestis elektroonselt. Läbi aastate on ühisdeklaratsiooni esitanute hulk püsinud ligi 15% juures.

Aasta	Keskmiselt teenitud tulu aastast	Kokku deklareeritud tulu aastast	Deklaratsioonide arv kokku
2008	9940 eurot	5,8 miljardit eurot	583 453
2009	9280 eurot	5,2 miljardit eurot	560 374
2010	8800 eurot	4,8 miljardit eurot	544 752
2011	9400 eurot	5,3 miljardit eurot	558 216
2012	10400 eurot	5,7 miljardit eurot	562 340

Miljoni ja rohkem teeninute arv kidub

Kui mullu oli suurim deklareeritud tulu üle viie miljoni euro, siis aastal varem ligi 4,5 miljonit eurot.

Aasta	Euromiljonäride arv	Kroonimiljonäride arv
2008	27	2570
2009	5	1659
2010	9	1947
2011	16	2188
2012	6	2788

Täpsustus

Eilse Eesti Päevalehe artiklis „Eesti Energia uus tehas oleks arvatust neli korda kallim” oli ebatäpsus.

Toetudes Eesti Energia nõukogu liikme sõnadele kirjutas Eesti Päevaleht, et rafineerimistehas läheks maksma umbes kaks miljardit eurot. Kuid Eesti Energia juhatuse varasema hinnangu järgi pidanuks tehas maksma 500 miljonit eurot.

Eesti Energia täpsustas eile, et nn järeltöötuse eelarve esialgne prognoos oli 663 miljonit eurot ning FEED-projektis selgunud ja täpsustatud kalkultatsioonil 1225 miljonit eurot.

Seega ei olnud erinevus nelja-, vaid vähem kui kahekordne. ● **Kadri Paas**

Hiina vedurid heidavad riigi kaubaveofirmale EVR Cargo halba varju

Hiinlastega veduritehingu katkemine paneb proovile EVR Cargo konkurentsivõime.

Andres Reimer
andres.reimer@epl.ee

EVR Cargo räägib oma veomahtude tänava oodatavast ligi veerandi võrra vähenemisest. Kergekäeline loobumine varem nii jõuliselt kaitstud Hiina veduritehingust räägib kahest võimalusest: ostu kavandades blufiti veduritevajadus üle või on ettevõtte tulevik palju tumedam, kui avalikkusele seni näidatud.

Aprillis lõpetas riiklik raudtee kaubaveofirma hiinlastega sõlmitud lepingu osta Hiinast 30,2 miljoni euro väärtuses 16 manöövrivedurit. Iga eestlase panus, imikust raugani, oleks selles tehingus 30 eurot. Põhjuseks nimetati asjaolu, et juba veebruaris Tallinna saabunud veduritehase arvukas inseneride meeskond ei suutnud õigeaegselt teha nõutavaid katsetusi, mistõttu ei saanud ka

tehas alustada tellimuse täitmist. Hämmastaval kombel kulus uudise teatavaks saamiseks tervelt kuu, ehkki vedurite ümber on käinud juba kaks aastat kõva võitluskära.

2011. aasta augustis kinnitatud ostuplaan läks kohe suure kella külge, sest enne riigikogusse suundumist võitles raudtee nõukogu liige Tõnis Palts täie jõuga selle vastu.

Nimetas lausa lolluseks

Vana ärihai Palts on kavandatud veduriostu nimetanud lausa lolluseks, sest need raudruunad ei suutvat oma soetamismaksumust kunagi tagasi teenida ja võiksid ettevõttele tuua kaela hoopis pankroti ohu. Paltsile sekundeeris hiinlastega konkureeriva pakkumuse teinud raudteeärimees Oleg Ossinovski. Tema sõnul on Eesti kokkukuivaval transiiditurul nõudlust manöövriteenuse järele liiga vähe, sellega tulevad terminalifirmad ise edukalt toime ning kasutada tuleb vanu veduriromuseid, mis küll vajavad ohtralt remonti, aga mis on juba ammu amor-

Riiklik raudtee kaubaveofirma lõpetas aprillis hiinlastega sõlmitud lepingu.

Konkurent liigub jõudsalt edasi

Samal ajal, kui riigile kuuluv veofirma heitleb riknenud lepinguga, astub tema suurim konkurent pikkade samudega edasi.

Nädal tagasi sõlmis Eesti suurima raudtee kaubavedude eraettevõtte, AS-i Vopak E.O.S. tütarfirma AS-i E.R.S. juht Arnout Lugtmeijer Astanas lepingu kuni 15 uue General Electricu diiselveiduri Evolution ostmiseks Kasahstani koostetehasest JSC Lokomotiv Kurastyru Zauyty. Vedurite katsetamine lõppes äsja edukalt ja õigeaegselt.

tiseerunud. Paltsi kinnitusele tasuvat aga vanade manöövrivedurite remont uute soetamiseks tehtavate kuludega võrreldes igal juhul kuhjaga ära. Korruptsioonisüüdistusi pole raudteetehingu nõukogus jõuliselt läbi lükanud toonase raudtee juhi Kaido Simmermanni ja tema alluvate kohta aga keegi julgenud välja öelda. Simmermann polnud ka loo valmimise ajal kättesaadav.

Pärast Eesti Raudtee kaheks jagamist kaubaveofirma EVR Cargo etteotsa asunud Ahto Altjõe osutus aga Hiina veduritehingu tuliseks kaitsjaks. Ta avaldas veebruaris Eesti Päevalehele antud usutluses, et vedurid kujutavad endast päästevõime, neist saavad raudteefirma peamised töövahendid, sest suudavad lisaks manöövrivõimele vedada raskeid kaubaronge ka pikkadel otsadel.

Nüüd plaanib EVR Cargo jätkata läbirääkimisi Hiina tehasega, kuid ei välista läbirääkimisi teiste tootjatega. ●

Ahto Altjõe osutus Hiina veduritehingu tuliseks kaitsjaks.

Foto: Ilmar Saabas

ON AEG

TAAS OSA VÕTTA EESTI SUURIMATEST ETTEVÕTLUSKONKURSSIDEST!

ETTEVÕTLUSE AUHIND 2013

KONKURENTSIVÕIME EDETABEL 2013

ALUSTA SIIT: WWW.KONKURENTS.EE

EESTI KAUBANDUS-TOOTUSKODA
ESTONIAN CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY

TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

Eestis napib üüritavaid suvilaid

Pakkumisi on vähe, kuid hoolsalt otsides leiab suvila, mille üürihinnad algavad 50 eurost kuus. Uus Maa kinnisvarabüroo analüütik Risto Vähi selgitas, et suvilate ja suvemajade üürimine ei ole levinud ning pakkumiste vähesuse tõttu ei saa ka keskmisest üürihinnast rääkida.

Väikeste, vanemate suvilate hinnad mõnes aianduskopereatiivis või järveäärses suvilapiirkonnas algavad 50 eurost kuus, küündides 200 euroni. Suuremate majade, peamiselt maamajade hind jääb enamasti 150–400 euro vahele. Neist kallimad asuvad populaarseste suvituspiirkondade vahetus läheduses.

Veelgi kallimad on elamud Narva-Jõesuus, Otepääl, Pärnu ja Kuressaare lähedal ning ka põhjarannikul, Tallinna lähipiirkonnas. Selliste hoonete üürihinnad võivad küündida isegi 1500 euroni kuus, kuid enamasti jäävad vahemikku 500–800 eurot.

Ober-Hausi hindaja-analüütiku Rain Rāti sõnul on paljudel hoonetel nõ püsikliendid, kes on neid kindlal ajal puhkamiseks üürinud juba aastaid. ●

Riina Kallas

Rein Kilgi restoraniäri läks pankrotti

Eelmisel reedel kuulutas

Tartu maakohus välja

Pere Restoranid AS-i

pankroti.

Riina Kallas
mjandus@epl.ee

Ettevõtte on majandanud mitmeid tuntud söögikohti – sealhulgas Pärnu Kuursaali, kohvikut Zum Zum, Ülikooli kohvikut ja Püssirohukeldrit. Pere Restoranide aktsiad kuulusid AS-ile Lõuna Toiduainetetööstus (endine Pere AS), mis pankrotistus eelmise aasta oktoobris.

Pere kontserni üks omanikke Rein Kilg andis juba eelmise aasta algul meedia kaudu mõista, et tõmbub restoraniärist eemale. Praeguseks majandab Pärnu Kuursaali Tauno Värkile kuuluv Kuursaali OÜ. Kuursaal kuulub küll Pärnu linnale, kuid oli hoonestusõiguslepinguga antud Kilgi käsutusse 2037. aasta lõpuni. Kuursaali tegevjuht Taimi Kaasik jätkab uues operaatorfirmas müügijuhina, tema poeg Tauno Värk ostu-

Rein Kilg pörus äris.

juhina ja tegevjuhiks saab Kaasiku teine poeg Hanno Värk.

Ülikooli kohviku võtsid eelmise aasta kevadel Tartu ülikoolilt rendile Vilde lokaaali ja kohviku käima lükanud Priit Reiman ja Lauri Kasmets. Samal ajal ütles Pere Restoranid AS üles ka kohviku Zum Zum rendipinnad. Püssirohukeldri võttis allrendile senine tegevjuht Janis Jaomaa ja tema firma OÜ Püssikas. ●

k

KULTUUR

IFF PETERBURI JAANI KIRIKUS

8. juunil esitab Ivo Linna (pildil) Peterburi Jaani kirikus kava „Minu süda usub õnne”. Osalevad ka Toomas Lunge ning Tallinna Rotary klubi segakoor Jaanika Kuusiku juhatusel. **EPL**

DIREKTORIOTSING

Kultuuriministeerium kuulutab välja konkursi arhitektuuri-muuseumi direktori ametikohale, kandideerida saab kuni 19. augustini. Direktor valitakse ametisse kuni viieks aastaks. **EPL**

OKAS AVAB UKSED

Laupäeval algab Haapsalus Evald Okase muuseumi XI suvehooaeg kahe näitusega. Galeris avatakse näitus „Neli neljale” ning teise korruse saalides väljapanek Okase loomingust. **EPL**

TASUTA KUNST LASTELE

Kuni 18-aastased lapsed ja noored saavad lastekaitsepäeval, 1. juunil tasuta külastada Kumu ja Kadrioru kunstimuuseumit ning Mikkeli, Adamson-Éricu ja Niguliste muuseumit. **EPL**

Urmas Vadi: „Nukitsamehe” tegelased kolivad metsast linna

Intervjuu

Kaarel Kressa
toimetaja

Näitekirjanik Urmas Vadi hoiatab, et Tartu Suve-teatri uus lavastus „Nukitsamees 2” on mõeldud täiskasvanutele.

●● Lavastusest „Nukitsamees 2” peaks teada saama, kuidas tollased tegelased praegu elavad. On nad nüüd linna kolinud?

Jah, nad on kõik linna kolinud, enam-vähem. Vanamoor, kes on veel elus ja keda mängib Peeter Volkonski, elab ühes väikeses alevis kahekordses silikaattellistest kortermajas. Nagu nad seisavad, pooleldi tühjalt, kusagil põllu serval, nagu möödunud aja kummitused, küte välja lülitatud ja kors-ten läbi akna torgatud. Kui „Nukitsamees” oli põhimõtteliselt võitlus metsa ja sealse elukatega, siis „Nukitsamees 2” on vaade sellele, kuidas nad meie praeguses linnastunud Google-ühiskonnas kohandunud on. Ja ses osas võib-olla polegi väga palju muutunud.

Mõhk ja Tölpa on anonüüm- sed netikommentaatorid. Aga rohkem ma ei tahaks midagi ette rääkida, sest minu jaoks on alati hästi oluline, mis lõpuks saab. Ja lõppu ei tahaks ette ära rääkida.

●● Lähtusid sa allikmaterjalina ainult Oskar Lutsu raamatust või ka Helle Karise filmist? Ma olen lähtunud mõlemast, tsitaadid on pärit pigem filmist, raamat on olnud rohkem sisuliselt kõrval. Ja siis polnud enam kumbagi kõrval, sest mingil hetkel hakkasid need segama. Selle loo puhul oli minu jaoks kaks võimalust. Üks oli lihtsalt tegelaste kohandamine teise ruumi, aga mina valisin teise variandi. Jätsin tegelased alles ja kirjutasin täiesti uue loo, kus üheks peamiseks kokkupuutepunktiks Lutsu „Nukitsamehega” ongi nende minevik ehk see Lutsu lugu. Aga muidu on lugu ikka täiesti teine. Kindlasti ei peaks seda lastega vaatama tulema. Nukitsamees on keskealine ja see, kuhu ta välja on jõudnud, kellena ta töötab, kuidas suhtleb, kas praegune ühiskond sobib talle – see lihtsalt pole lastele.

●● Mis on see, mis sind alata-sa minevikus sorima ja sealseid leide taaskasutama suunab? Mulle endale tundub see üsna loomulik. Ikka oled ju mingite inimeste, mõtete ja tekstidega dialoogis. Luts ise ei saa seda tänasel hetkel kirjutada, ma siis kirjutasin tema eest. Aga üks peamisi impuls-

Nukitsamees (Ago Anderson) tahaks tagasi metsa, oma juurte juurde.

Foto: Henrik Metstak

se, mis mind selle kirjutamise juures käivitas, oli, et ma juba lapsena vaatasin „Nukitsamehe” illustratsioone. Vist viimane pilt oli sellest, kuidas Nukitsamehest on saanud korralik koolilaps Ants, sarved on kadunud ja nahk hele. Aga seal illustratsioonil on Nukitsamehe silmad täis meeletertust. Juba lapsena ma mõtlesin, et see on ikka väga karm, kuidas see tüüp metsast välja tiriti. Ja see, mis tast edasi sai, on mind alati huvitanud.

Võib-olla me, eestlased, võiksime ka rohkem metsas elada. Vähemasti ma ise tunnen vahel sellist Nukitsamehe-tunnet. Kuigi ka mets on hirmutav. See on umbes sama, mis on toimunud pea kõikide põlisrahvastega, kes ei oska elada linnaühiskonnas või kaotavad seal oma identiteedi, aga tagasi metsa minna samuti ei saa, sest ei oska ka seal enam elada. ●● Tõtt-öelda pole ma kuulnud Tartu Teguri tänavastki, veel vähem Kammivabriku klubist, kus

lavastust näha saab.

Mina ka ei teadnud. Aga kui me lavastaja ja kunstnikuga kohta vaatamas käisime, saime kohe aru, et see on õige koht. Maja ja saal, mis on ehitatud vist 1967, näeb väga hea välja. Tunne sinna minnes oli, nagu oleks paarikümneks aastaks maja lihtsalt kinni pandud ja nüüd tehakse ukse lahti. Noh, eks „Nukitsamehega” on umbes sama. Minu meelest sobib see koht suurepäraselt teatrisaaliks. Isegi mõtlesin

me, et võiks sellest Tartu Tööliseatri teha, sest maja näeb täpselt sobiv välja.

●● Minu rehkendust mööda on eelmise 12 kuu jooksul lavale toodud neli sinu näiden-dit, ilmunud romaan, lisaks juh-id sa raadiosaadet ning ilm-selt teed muidki asju. Mis on su tööväime saladus? Liiguvad juba müüdid, et käid nõelravis, suhtled unenägude abil teis-poolsusega...

Kõik on õige. Lisaks veel kas-side kräunutamise ja satanistli-kud riitused koduaias. Saladus on, et peale laste sündi oli hästi kiire ja väga vähe aega kirjuta-da, aga ma ikkagi leidsin selle aja. Kui muidu kirjutasin arvuti taga teed juues ja mõtlesin, kuidas ja mida, ühesõnaga moluta-sin, siis nüüd annan kohe tuld, kui arvuti taha saan. Sest vahe-peal on kõik juba välja mõel-dud. Lapsed on ka palju iseseis-vamad ja aega on rohkem. Aga ma tunnen ise ka, et olen viimasel ajal isegi liiga palju kirjuta-nud. Nüüd teengi suvel pausi ja loen teiste kirjanike raama-tuid. Käisin just poes ja varu-sin endale suveks ühe portsu. ●

„Nukitsamees 2”

L: Andres Dvinjaninov

●: Ago Anderson, Merle Palmiste, Raivo E. Tamm, Indrek Taalmaa, Peeter Volkonski, Riho Kütsar, Maria Soomets

Esietendus 28.06 Tartu Kammivab-riku klubis (Teguri 26)

Digisuhtluse mõjusid uuriv projekt „Vaba ruum” läheb 2014 Venezia biennaalile

Uued digitaalsed suhtle-misviisid annavad linna-elanikule ruumi kujunda-miseks võimu ja jõudu.

Mari Peegel

mari.peegel@epl.ee

Järgmisel aastal loovad Venezia arhitektuuri biennaali Eesti paviljoni noored Viini õppivad ja töötavad Eesti arhitektid. Nende näitusetöö fookuses on reaalse ja digitaalse maailma kohtumine avalikus

ruumis ehk see, kuidas uued virtuaalsed suhtlemisviisid kujundavad meid ümbritsevat linnaruumi, mis ei sõltu enam nii palju jäikadest omandi- ja hoiakumudelitest.

Johanna Jõekalda, Siim Tuksami ja Johan Tali projekt kannab nime „Vaba ruum” ning on osa suuremast uurimusest, mille puhul noori arhitek-te nõustavad nii Eesti tele-kommunikatsioonifirmad kui ka spetsialistid psühhoafüsio-loogidest videokunstnikeni.

„Tänapäeval ei defineeri

avalikku ruumi üksnes selle juriidiline omanik või sinna planeeringu käigus ette näh-tud ruumiprogramm, vaid ka selle kasutajad, kes on haka-nud suhtlema uute meetodite-ga. Sotsiaalmeedia areng või-maldab linnaruumis spon-taanselt üritusi korraldada. Nähtused nagu Geriljakino või Tour d'ŌÖ on head kohali-kud näited sellest, kuidas side-vahendite areng on andnud teed uut laadi linnaruumika-sutusele,” rääkis Johanna Jõe-kalda, kes on õppinud Eesti

„Vaba ruumi” autorid Johanna Jõekalda, Siim Tuksam, Johan Tali

Foto: Reio Avaste

kunstiakadeemias arhitektuuri ja praegu täiendab end Viini rakenduskunsti ülikoolis Greg Lynni juhendamisel.

„Meid huvitavad meeto-did, millega meid ümbritse-vat ruumi digitaalse info toel

kujundada. Näiteks võib hiid-ekraanide abil muuta Vaba-duse väljaku jalgpallistaadio-niks, nutitelefonis meiega kaa-sa rändav sotsiaalvõrgustikus loodud „event” võib muuta mõne mahajäetud hoovi kir-

buturuks,” selgitas Jõekal-da muutusi, millega on kok-ku puutunud kõik, kuid mida enamik moodsa meedia kasu-tajaid on endale seni võib-olla vähe teadvustanud.

Installatsioon saab täpse-ma kuju aasta jooksul korral-datava uurimistööga, platvor-mi ettevalmistus kajastub juba enne biennaali veebikeskkon-nas, võimaldades igalühel protsessi sekkuda. Arhitektide trio võtab oma ülesandeks platvor-mi ja tooriku loomise ning või-maluste väljatöötamise. ●

XIV Venezia arhitektuuri biennaal

7. JUUNIST 23. NOVEMBRINI 2014

Peakuraator: Rem Koolhaas

Moto: „Põhitööd: modernsuse omaksvõtt 1914–2014”

BUBKA PRESIDENDIKS

Legendaarne Ukraina teivashüppaja Sergei Bubka on otsustanud kandideerida rahvusvahelise olümpiakomitee (ROK) presidendiks, kes valitakse tänavu 10. septembril Buenos Aireses. **Delfi**

TARVAS MUUTUB

Rakvere Tarva peatreeneri Andres Sõbra sõnul jääb meeskonda alles üks-kaks meest. „Olen huvitatud Brandis Raley-Rossi ja Reimo Tamme jätkamisest,” sõnas Sõber. **ERR**

POOLA KLUBI MEELITAB OJAMAAD

Poola kõrgliigas teist kohta hoides Poznańi Lech tegi Eesti koondise ründaja, Sotimaal Motherwells palliva Henrik Ojamaa (pildil) eest järjekordse pakkumuse. Alates eelmise aasta Ees-

ti–Poola sõpruskohtumisest Ojamaal silma peal hoidnud Lech üritas teda juba tänavu talvel endale saada, kuid siis ei läinud nende 170 000 naelsterlingi suurune pakkumine läbi. **Soccernet**

Rattatuuril saab teoks ammune unistus

Vanalinna munakivitänavatel kihutatav etapp võiks kujuneda tulevikus velotuuri proloogiks.

Aet Süvari
aet@epl.ee

Homme antakse Tallinna külje all Viimsis esmakordselt start Tour of Estonia velotuurile, mis paneb ligi paarsada ratturit siinsetel teedel võidu kihutama. Eesti velotuuri nimi on küll uus, aga seda tüüpi võidusõitu on siin juba aastaid sõidetud: rattasõbrad on harjunud, et maikuu lõpus sõidetakse Estonian Cycling Weekend raames Tallinnast Tartusse ja kihutatakse seejärel Emajõe linna tänavatel.

Esmakordselt üle 30 aasta naasevad aga sportlased hom-

vest uudispile ja teleülekandeid vanalinna tänavasõidust, mida sõideti 1980-ndate alguseni. Ka meie oma Jaan Kirsiu on seal kaasa sõitnud,” räägib Kelk.

„See on päris raske ja tehniline sõit – hoolimata oma lühikesest distantsist võib ette tulla päris suuri ajavaheid, sest see nõuab oskusi sõita munakividel, tulla toime tõusude, languste ja kurvidega. Munakivid ei ole ratturi jaoks kunagi mugavad, aga on spetsialiste, kes seal hästi sõita oskavad.”

Suurimad kulud

Kelk tunnistab, et ideaalis võiks lühike kolmekilomeetrine eraldistandardi etapp olla avapäeva õhtul justkui tuuri proloog, kuid selline lisapäev kasvataks oluliselt tuuri eelarvet, mida korraldajad praegu lubada ei saa.

Seetõttu otsustati avapäev kahe pooletapiga pooleks lüüa – kõigepealt hommikune grupp sõit Viimsis ja seejärel õhtune kihutamine munakividel. Tulevikus oleks tema sõnul ideaalne, kui velotur algaks just vanalinna proloogiga. „See oleks sümbolne ja ilus algus, aga see ei ole odav lõbu,” sõnas ta.

Ülejäänud etapid ei peaks tema sõnul kinnistuma kindlateks marsruutideks. „Idealis näeksime tulevikus nelja-viie päeva pikkust tuuri, mis teeks eri versioonides Eestile tiiru peale,” ütleb Kelk. „Ilus oleks Tallinna–Haapsalu etapp, välissportlastele oleks huvitav Ida-Virumaa etapp. Ambitsioonikaid ja atraktiivseid ideid on meil palju, aga nende realiseerumine sõltub väga palju koostööst omavalitsustega.”

Vanalinn nõuab munakividel sõitmise oskusi ja toimetulekut tõusude ja kurvidega.

me õhtul rattasadulas Tallinna vanalinna munakiviteedele, et maha pidada eraldistandardi rattalahing.

Tuuri korraldaja, klubi Tartu Maraton juhatuse esimees Indrek Kelk räägib, et vanalinnas võidusõidu korraldamine on unistus, mida ilmselt paljud rattavõistluste korraldajad on tahtnud teoks teha. „Juba 2007.–2008. aastal, kui Estonian Cycling Weekend laienes Tallinna poole ja pealinnas endas enam tänavasõitu ei korraldatud, hakkasime mõtlema, kuidas saaksime Tallinna linna vahel sõidu korraldada,” meenutab Kelk. „Äärelinna variandid ei tundunud meile atraktiivsed ja ega see Mustamäe ringil sõidetud Tallinna GP just ülemääraseks publikumagnetiks ka ei olnud.” Siiski ei osutunud vanalinna ühepäevasõit toona võimalikuks ja idee jäi mõneks ajaks soiku.

Põhjus, miks see idee ikkagi elus on püsinud, on lihtne. „Mäletan oma poisikesepõl-

Täna Delfi Spordis: Tour of Estonia velotur: kes on soosikud?

Eesti velotur: Viimsist läbi vanalinna Tartusse

Tour of Estonia toob jalgrattaspordi tagasi Tallinna vanalinna. Homme hommikul alustatakse sõitu Viimsis, päeva teine etapp toimub eraldistandardi aga just vanalinna südames, kus ratasest pole kihutatud enam aastaid. Sellele järgneb juba traditsiooniks saanud Tallinna–Tartu GP ja Tartu tänavasõit. Nädalavahetus lõppeb pühapäeval SEB rattaralliga.

Osalejad

Kolm UCI kontinentaal-profimeeskonda

1 Androni Giocattoli – Venezuela (Itaalia)
Kuulsaimad sõitjad: Patrick Facchini (Itaalia), Alessandro Malaguti (Itaalia)

2 CCC Polsat Polkowice (Poola)
Kuulsaimad sõitjad: Davide Rebellin (Itaalia), Marek Rutkiewicz (Poola)

3 Rusvelo (Venemaa)
Kuulsaimad sõitjad: Sergei Firsanov (Venemaa), Sergei Klimov (Venemaa)

11 UCI kontinentaalmeeskonda

1 Alpha Baltic – Unitymarathons.com (Läti)

2 Rietumu – Delfin (Läti)

3 Amore & Vita (Ukraina)

4 BDC Marcpol Team (Poola)

5 Team Wibatech – Brzeg (Poola)

6 Christina Watches – Onfone (Taani)

7 Concordia Forsikring – Riwal (Taani)

8 Continental Team Astana (Kasahstan)

9 Froy – Bianchi (Norra)

10 Synergy Baku Cycling Project (Aserbaidžaan)

11 Team People4you – Unaas Cycling (Rootsi)

Kolm rahvuskoondist

1 Valgevene

2 Eesti

3 Soome

Kuulsamatest Eesti ratturitest loovad kaasa Erki Pütsep (Alpha Baltic), Mihkel Räim (Amore & Vita), Rene Mandri, Alo Jakin, Gert Jõeäär.

Ajalugu

Tänavune Tour of Estonia toimub esimest korda. See on kasvanud välja Estonian Cycling Weekendist, mis omakorda sai alguse 2002. aastal ja hõlmas kolme võidusõitu. Aastate jooksul on Estonian Cycling Weekendil osalenud esinduslik seltskond – klubidest

SPURS FINAALI

San Antonio Spurs alistas Memphis Grizzlies 93 : 86 ja tagas koha NBA korvpalliliiga finaalis. Teises poolfinaalis juhüb Miami Heat seeriat Indiana Pacersi vastu 2 : 1. **EPL**

RAFA BENÍTEZ SIIRDUB NAPOLISSE

Itaalia klubi Napoli president Aurelio De Laurentiis postitas Twitterisse pildi endast Rafael Beníteziga (pildil) kätt surumas, andes teada, et on endise Liverpooli ja Chelsea treeneriga järg-

miseks hooajaks käed löönud. „Rafa Benítez on uus Napoli treener. Mees suurepärase rahvusvaheliste kogemustega. Liider,” kirjutas De Laurentiis postituses. **Delfi**

HOLLANDI VÕRKPALLUR LEITI SURNUNA

Kagu Hispaaniast Murcia linna lähedalt leiti 13. mail kadunuks jäänud Hollandi olümpiavõrkpalluri Ingrid Visseri ja tema mehe Lodewijk Severini surnukehad. Visser lõpetas

mängijakarjääri eelmisel aastal olles Hollandi koondist esindanud rekordilised 514 korda. Paari tapmises kahtlustatavate na on politsei vahistanud kolm meest. **Delfi**

Janar Taltsil on Varese eduka hooaja suhtes vastuolulised tunded

Intervjuu

Ivar Jurtšenko
spordiajakirjanik

Korvpallur pole oma rolliga meeskonnas täielikult rahul, kuid klubi vahetada ta esialgu veel ei plaani.

Eelmise suve suured muudatused Varese Cimberio korvpallimeeskonnas on klubile andnud uue hingamise ja tulemustes selge tõuke ülespoole. Esimest korda pärast 1987.–88. aasta hooaega suudeti võita Itaalia liiga põhiturniir, poolfinaalis mängiti viimati 1998.–99. aasta hooajal, kui tuldi meistriks. Tänavusest tähelelennust on osa saanud ka eestlane Janar Talts.

●●Janar, mille arvele sa meeskonna tähelelennu paned?

Suvel on mängijate komplekteerimisel tehtud hea töö. Sisuliselt terve meeskond vahetati välja ja peatreener leidis enda käekirjale vastavad mängijad. Eriti põhiviisik, kes on tõesti tasemel. Meeskonna keemia samuti toimib ja kõik on seni sobinud. Meil on ka õnne olnud, mängude graafikuga näiteks. Siena võitsime hooaja algul, kui neil oli seis veel suhteliselt rabe.

●●Sa oled ise kolmandat hooaega Vareses. Kas võib öelda, et lootsid aasta-aastalt oma rolli kasvatada, aga seda pole juhtunud?

Ma ei ole niimoodi mõelnud, et minu roll peaks tingimata kasvama. Eriti veel sel aastal, kui tehti põhimõtteliselt täiesti uus võistkond. Olen Vareses küll kolmandat hooaega, kuid võib öelda, et tänavu alustasin taas nullist. Aga selge see, et rohkem mänguajaga tahavad kõik.

Tänavune hooaeg isiklikus plaanis on läinud, nagu ta on läinud. Selge, et 100% ma oma rolliga rahul ei ole.

●●Kas see tähendab, et sa vaatad klubiliises plaanis ringi?

Ei vaata ma midagi, vaatan ainult poolfinaalmänge (muigab). Hetkel tõesti ei

tegele järgmise aasta plaanidega. Mängin hooaja ära ja siis vaatame, mis saab. Mul on tegelikult Varese ühe pluss ühe aastane leping, mida mõlemad pooled saavad üle vaadata ja soovi korral jätkata.

●●Praeguse olukorra säilides sa Vareses uut hooaega alustada ei tahaks?

Korvpallis muutub meeskondade juures igal aastal väga palju. Küll läheb posu mängijaid ära ja tuleb hulk juurde. Eks palju määrab raha – millist võistkonda on võimalik komplekteerida. Itaalias ei ole raha mõistes just kõige paremad ajad. Ega ma väga rahul ei ole, aga kõik võib

muutuda. Aprilli lõpus palgatud bulgaarlase Dejan Ivanovi tulek muutis minu olukorra kindlasti keerulisemaks.

Teadmatus on tihtipeale enne mängu, kas pääseb rivistusse või mitte. Aga noh, peab igaks mänguks valmis olema ja kui treener paneb võistkonda, siis peab valmisolek olema maksimaalne. Ega siin midagi teha pole. Selline oli klubi ja peatreeneri otsus, et üks pikk toodi juurde. Väga palju vaealda pole.

●●Sinu jaoks on vist eriti valus eemale jääda praeguse poolfinaalseeria mängudest?

Ma usun, et ükski mängija ei taha mängudest eemale jääda, vahet ei ole, kas vastaseks on Siena Montepaschi koos Kristjan Kanguriga või mõni teine. Igal juhul tahaks platsil olla ja mängida.

●●Vägisi jääb mulje, et eelmisel suvel palgatud peatreeneri Francesco Vitucciga pole sul head klappi tekkinud.

Ei ole jah. Aga täpselt ma ei kommenteerida ei tahaks.

●●Mis saab seerias Sienaga otustavaks?

Mängud võõrsil on väga olulised. Siena tuli otse veerandfinaalist uue seeria peale edasi, meil oli seevastu väike paus. Eks paistab, kuidas me käima saame.

Siena on alati alustanud omavahelisi mängu väga tugevalt, peame nende pealetungiks valmis olema. Sienal on mõned vanemad mängijad ja seal võivad tekkida küsimärgid. Teisest küljest on neil muidugi suur kogemustepagas.

●●Kas põhiturniiri võit on pannud Varesele lisapingeid?

Konkreetset survet küll ei tunnetata, et peame ilmtingimata finaalis mängima ja liiga võitma. Ma arvan, et nii meie kui ka Siena võtavad seeriat mäng korraga, kumbki ei mõtle veel finaalist. Siena vastu mängida ja hästi mängida on suur motivatsioon. (Siena ja Varese poolfinaalseeria teine kohtumine peeti eile õhtul – toim.) ●

Foto: Varese Cimberio

1b etapp

Neljapäev, 30. mai
18.30–21.00 Tallinna vanalinn, eraldistart
3 km (Harju tn – Rüütli – Rataskaevu – Pikk jalg – Toompea – Falgi tee – Nunne – Pikk – Kinga – Kullassepa – Harju tn)

Pealtvaatajate rajaületuskohad

Autode rajaületuskohad

Start/finiš

Ajavõtu koht

Jootmisala algus

Jootmisala lõpp

Toitlustusala

Mäefiniš

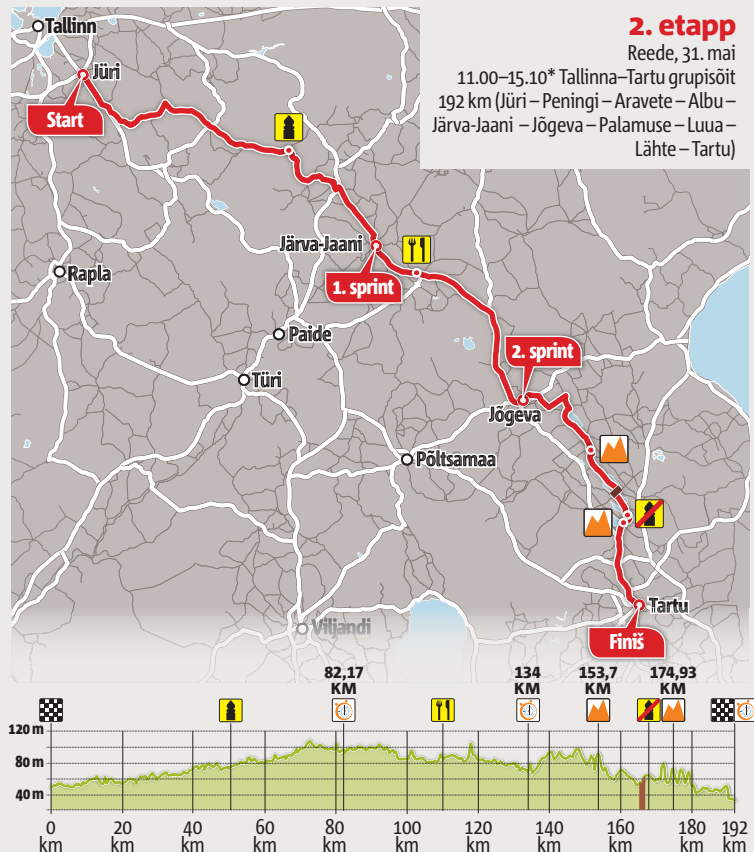
Vahefiniš

Hea vaatekoht heliga

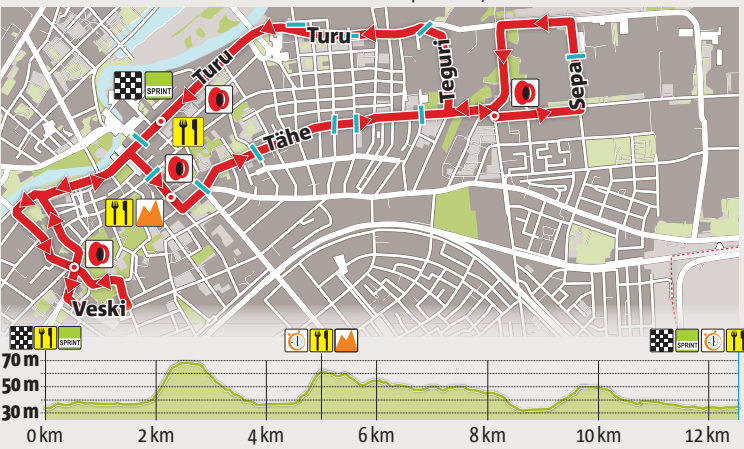
1a etapp

Neljapäev, 30. mai
10.30–13.00* Viimsi grupisõit
125 km (Randvere tee – Pärnamäe tee – Lubja tee)
*Eeldatav finišiaeg

3. etapp

Laupäev, 1. juuni 14.00–17.30* Tartu GP grupisõit 150 km
(Turu – Teguri – Tähe – Ropka – Turu – Sepa – Tähe – Vanemuise – Uueturu – Vabaduse pst – Lai – Baeri – Näituse – Veski – Jakobi – Kroonuaia – Vabaduse pst – Turu)

on siin käinud AG2R, Cofidis, Europcar, Landbouwwercredit, Colnago ja Jartazi. Võitjate seas on olnud Jean Eudes Demaret (Prantsusmaa), Angelo Furlan (Itaalia) ja Eesti oma rattaprofid Jaan Kirsipuu, Tanel Kangert, Rene Mandri, Janek Tombak, Erki Pütsep

Kaire Leibak: kõik on kui pusle, millest on 20 tükki puudu

Kodulinna publiku sooja toetust nautinud Leibak on pika vigastusteaja seljatanud.

Pärt Talimaa
part.talimaa@epl.ee

Tartus toimunud Gustav Sule memoriaali üheks peategelaseks kerkis kodulinna publiku ees taas üle pika aja suuremal võistlusel hüpanud 2006. aasta kolmikhüppe juuniori-de maailmameister Kaire Leibak. Vigastuste tõttu sisuliselt kaks hooaega vahele jätma pidanud neiu sai nautida ka publiku sooja vastuvõttu ja tiivustavat aplausi. „Oleks pidanud publikut tänama, aga olin enda tulemuse peale korralik pahur,” lausus kaugushüppes 5.71-ga neljanda koha saanud Leibak, kelle eesmärk oli ületada mai keskel hüpatud 5.73.

„Olen praegu sellise hoiaku võtnud, et see 5.73 on isiklik rekord ja igal võistlusel on sihiks hüpata isiklik rekord, mis iganes see tulemus siis tuleb,” lausus Leibak. „Sel hooajal ei ole eesmärgiks mingit ulmetulemust teha. Plaan on enam-vähem kuus meetrit hüpata ja siis sügisel uuel tasandilt edasi minna, eelmisel aastal alustasin ju nullist.”

Kaire Leibak sai küll publiku sooja vastuvõtu osaliseks, kuid oma eesmärgini hüpata 5.73 ta kahjuks ei jõudnud.

Foto: Hendrik Osula

Selleks hooajaks on Leibak saanud harjutada tagasilöökideta, küll on aga tunda, et kahel korral opereeritud vasak jalg on teisest nõrgem. „Tunne on hea, aga kõik on nagu pusle, millest on 20 tükki puudu. Tehniliselt on hüppe lõppfaas valesti ja maandumine on raske,” kirjeldas ta oma praeguseid võimeid.

Siiski tunnistas Leibak, et vaimset on väga raske hüppama tulla, kui tulemused jäävad paremate päevade omadest kaugemale. Aastate eest on ta hüpanud ju kaugust ka 6.40. „Ei tohiks selle peale mõelda, mis teised mõtlevad ja kas vaatavad kõrvalt, et mis ta siia tuleb. Aga lähedased ja treenerid kõik toetavad ja praegu on minu jaoks oluline, et saaks võistelda,” lausus nädala eest 25. sünnipäeva tähistanud Leibak.

Grete Udras sihhib MM-i

„Ikka tuleb selline mõte pähe, et kas äkki ära lõpetada, aga südames tahan ikka hüpata. Paraku läheb liiga palju energiat muu jama peale,” rääkis kõrgushüppaja Grete Udras, kes ületas eile Tartus 1.86.

Peamine takistus oli Udrasel jalavigastus, mis röövis pea terve eelmise hooaja. Füsioterapeut Lauri Rannama ja doktor Madis Rahu abiga õnnestus see seljatanud. Küll peab Udras harjutama töötegemise kõrvalt, lisaks pole tal treenerit. Teda on küll aidanud Remigija Nazarovienė, ent viimasel kuudel on Udras endale ise treeningukavad koostanud. „On ebamugav variant, aga Eestis ei ole ju [hüppe]treeneid. Ühed on meie seast lahkunud, teised välismaale läinud,” nentis Udras, kel selle hooaja plaan on jõuda Moskva MM-ile.

gu on minu jaoks oluline, et saaks võistelda,” lausus nädala eest 25. sünnipäeva tähistanud Leibak.

Siiani pole Anne ja Taivo Mägi näpunäidete järgi harjutav Leibak lasknud ka sportist loobumise mõtetel pähe tungida. „A. Le Coq toetab selle aasta lõpuni, millest on suur abi. Sinnani annan kõik, et olla sportlane,” selgitas ta. Trenni teeb Leibak küll tõsiselt, ent seda massaažitöö kõrvalt. „Energia võtab see küll ära – kui ikka päevas on kaks korda trenni ka, siis üle kahe massaaži teha ei jõua. Tahaks [massaaži vallas] natuke veel targemaks saada, aga muidu meeldib küll,” lausus ta.

Kuidas on lood aga trumpala kolmikhüppel, kus Leibak hoiab võimsa tulemuse 14.43-ga Eesti rekordit ja sai Pekingi olümpial kümnennda koha? „Hinges tahaks hüpata, aga täishoo pealt küll veel ei julge. Kolmikhüpe on ohtlikum ka – kui jälle vigastada saan, siis on taas hooaeg pooleli.”

Rain Kask alustas isikliku rekordiga

Gustav Sule memoriaali ühe ilusama tulemuse eest hoolitses kaugushüppaja Rain Kask, kes sai kohe avakatsel kirja 7.76, parandades sellega oma isiklikku tippmarki koguni seitsme sentimeetriga.

„Enda jaoks ei tulnud midagi üllatusena. See oli loomulik jätk – olen terve kehvade püsinud terve ja saime ka tehnika suhteliselt hästi loksuma,” rääkis rekordiuendaja.

Selle hooaja eesmärgina on Kask sihikule võtnud kaheksa meetri joone, eilset võistlust hinnates nentis noormees, et ideaalse õnnestumise korral oleks võinud ta hüpata ehk 10–15 sentimeetrit rohkem.

Lähiajal seisab tal ees ka ülikooli lõpetamine, 10. juunil kaitseb Tartu ülikoolis matemaatikat tudeeriv Kask lõputööd. „Kool ei tekita raskusi, olen sellise elustiiliga harjunud. Päevas kulub õppimisele umbes tund, praegu küll veidi rohkem,” rääkis ta.

Kerge vigastus

Meeste kettaheite arvestuses läks võit rootslasele Leif Arrheniusele tulemusega 61.38. Eestlastest sai Märt Israel alles viimasel katsel jagu 60 meetri joonest ja heitis 60.72, mis andis kolmanda koha. Oma jälje jättis Eesti vägilase võistlusele aga nelja päeval saadud kerge kubemelihas vigastus.

„Kartus oli sees, liigutused jäid lühikeseks ja ajasin rütmi sassi. Ainuke positiivne asi võistluse juures on see, et jäin terveks,” rääkis Israel pärast võistlust.

Võistlusõhtu peala meeste odaviske võitis usbekk Ivan Zaitsev tulemusega 83.79. Eesti võistlejate oli parim Tanel Laanmäe, kes küll 78.26-ga 80 meetri joont ei alistanud.

Naiste kaugushüppes tegi võimsa seeria lõunanaaber Lauma Griva. Parimaks jäi 6.72. **• Pärt Talimaa**

BIGBANK
NI LIHTNE SEE ONGI

ESITLEB

Tõnis Mägi
65

LEGEND

TÕNIS MÄGI JUUBELIKONTSERDID PARIMATE LAULUDEGA LÄBI AEGADE

ULTIMA-THULE MUUSIK SEIF ESTRAADIRAADIO

KÜLALISED IVO LINNA MÄRT AVANDI JAREK KASAR

9. juuli kell 21 Tartu Laululava
11. juuli kell 21 Pärnu Vallikäär
14. juuli kell 21 Tallinna Lauluväljak

AMETLIK AUTOPARTNER
Möller Auto

AMETLIK INFOPARTNER
1182 Postimees

saku
SAKU OLETTAKS 1820

Sooduspiletid saadaval kuni 31. maini Piletilevi müügi-kohtades ja Statoili teenindusjaamades üle Eesti

Kanter heitis tippmargi

Gerd Kanter heitis Tšehhis Turnovis toimunud Ludvík Daněki memoriaali kettaheitevõistlusel oma tänavuse hooaja tippmargi 65.23 ja sai teise koha. Võistluse võitis Piotr Małachowski viimasel katsel heidetud 65.98-ga, kolmas oli Robert Urbanek 61.79-ga.

„Arvestades seda, et võistlus toimus pidevas vihmajärgis, võib avakatsel heidetud 65.23-ga rahule jääda,” ütles Kanter. „See, et Małachowski viimases voorus mööda läks, jääb küll kripeldama. Oleks tahtnud ka temalt võidu kätte saada. Aga arvestades tingimusi, siis jään

Gerd Kanter

Foto: Vallo Kruuser

oma kahemeetrise hooaja tippmargi parandamisega rahule.”

Laupäeval võistleb Kanter juba USA-s Eugene'is Teemantliiga etapil. Seal jääks Eesti rekordimees rahule 65 ja poole meetrise tulemusega. „Loodetavasti on USA-s paremad võistlustingimused. Kaks viimast aastat, kui ma olen seal käinud, ei ole pikad reisid just kõige meeldivamad olnud. Seal oleks iga sentimeeter kaugemale kui täna (eile – toim), juba positiivne tulemus,” vaatas Kanter eelseisvale võistlusele.

„Olen seal varem 65 ja poole peale heitnud. Jääksin ka seekord sellise tulemusega rahule. Pärast seda tulen koju, puhkan reisidest välja ja üritan juba järgmistel Euroopa võistlustel kaugemale heita.”

Meelis Naudi

kuulutus.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil **kuulutus.lehed.ee**, e-postiga **anni.koppel@lehed.ee** ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

KÕIK TEED VIIVAD SELLENI

KIRED JA VIHASED 6

MS12

12.00 13.00 14.00 15.00 16.00 17.00
18.00 19.00 20.00 21.00 22.00
A. Le Coq sviit: 18.00 (ainult P)
19.00 (v.a. R,P,N) 21.00 (ainult P)
22.00 (v.a. P,N)

GATSBY

MS12

12.55 15.15 17.15 (v.a. E) 18.25 20.25
21.35
A. Le Coq sviit: 16.00 (L) 19.00 (R)

HELEN MIRREN
etenduses
AUDIENTS

13. juuni kell 21:00
17. juuni kell 19:00

BY

OLEN NII ELEVIL (K12)

LOS AMANTES PASAJEROS

PEDRO ALMODÓVARI FILM

ARTIS

14.20 (N) 16.55 (v.a. N) 19.20
21.25 (v.a. N)

National Theatre Live

STAR TREK OTSE PIMEDUSSE 3D

MS12

3D 12.05 (N) 12.45 (v.a. N) 15.45
18.45 21.45

EEPILINE FINAAL
POHMAKAS 3
EELLINASTUSED ALATES 30. MAI

Varjatud kuningriik

PERE

3D EST 12.40 14.40 (v.a. N)
2D EST 11.40
3D RUS 11.35 (N)
2D RUS 12.20 14.05 (v.a. N)

Coca-Cola PLAZA

www.forumcinemas.ee
mobile.forumcinemas.ee

INFO TELEFONILT 1182

DINOAG PERE
3D EST 15.05 (N)
2D EST 11.50 (v.a. N) 14.50 (v.a. N)
3D RUS 12.25 (v.a. N)
2D RUS 12.15 (N)

RAUDMEES 3 MS12
3D 14.10 (N) 16.00 (v.a. N)
18.55 (v.a. N)
2D 11.55 16.30 (ainult N)

SAMSARA 19.05 L

TERE TULEMAST LÖKSU 21.50 K12

TRANS 21.40 K14

UNUSTUS 16.50 (v.a. N) MS12

VERI, HIGI ja PISARAD K12
16.30 21.30 (v.a. N)

ÕUDNE FILM 5 14.45 19.35 K12

POHMAKAS 3 - EELLINASTUSED! MS12
FEEL THE DIFFERENCE ainult, 30. mail
18.25 19.30 20.50 21.55
A. Le Coq sviit: 19.00 (N) 21.30 (N)

*A. Le Coq Sviidi seansid tööpäeviti alates 17:00, nädalavahetustel ja pühadel 13:00

Piletihinnad: E-N ja reede kuni kl 18:00 tavapilet 4,50€/lastepilet 2,50€, 3D-pilet 5,00€/lastepilet 3,50€. E-N alates kl 18:01 tavapilet 5,00€/lastepilet 2,70€, 3D-pilet 7,00€/lastepilet 3,70€. Reede (alates 18:01), L-P ja riiklikel pühadel tavapilet 6,50€/lastepilet 2,90€, 3D-pilet 8,00€/lastepilet 3,90€. A. Le Coq Sviit E-N pilet 17€, R-P pilet 21€

TÄNA KINOS ARTIS:

www.kinosoprus.ee | Vana-Posti 8, Tallinn | Tel. 644 1919

TÄNA KINOS SÕPRUS:

ARTIS KUNST ON KINOS
EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

BEEBI-KINO
väärt filmid värskele vanemale

OLEN NII ELEVIL
LOS AMANTES PASAJEROS
PEDRO ALMODÓVARI FILM

Ölimäe öied
HELIKAPRIKOV FILM

KINO »SÕPRUS«
EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION
PARIS KINO - AASTAST 1953

LUMIVALGEKE
Daniel GIMÉNEZ CACHO - PERE PONCE - JOSÉ MARÍA POU - INNA CUERBA
ANGELA MOLINA - SOFÍA ORLA - MACARENA GARCÍA

29.05	09:30	11:30	13:45	17:50	21:15
Rohkem kui mesi	09:30		Ölimäe öied	14:15	19:40
Beebikino: Ludwig II		11:30	Maailmapäev: Ookeani värv		16:00
Lumivalgeke	11:40	15:45	18:00	Ludwig II	20:05
Olen nii elevil	13:45	17:50	21:15		

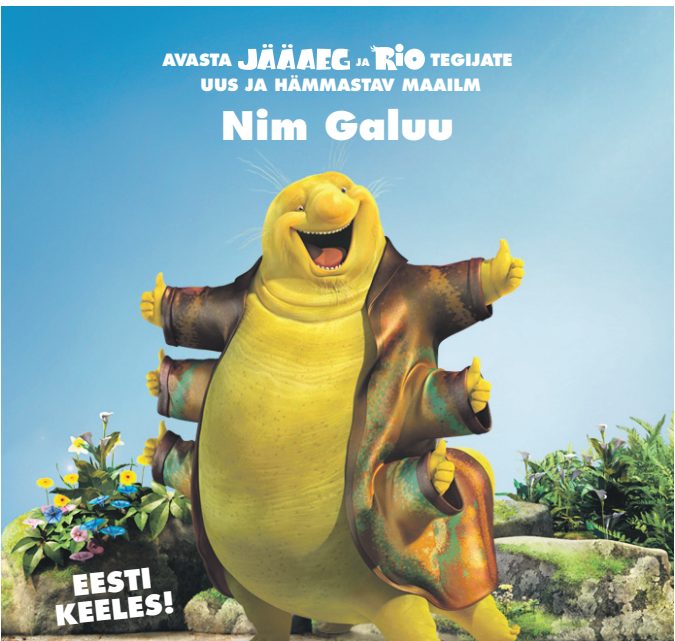
www.kino.ee | Estonia pst. 9, Tallinn | Solarise keskus | Tel. 663 1380

29.05	16:30	19:00	21:15
Hannah Arendt	16:30		
Lumivalgeke		19:00	21:15

Vaata kino Sõprus nädalakava **www.kinosoprus.ee**

AVASTA **JÄAAEC** JA **RIO** TEGIJATE
UUS JA HÄMMASTAV MAAILM

Nim Galuu

Varjatud kuningriik

KINODES ALATES 31. MAIST
EELLINASTUSED JUBA TÄNA!

TALLINNA LINNATEATER

Suvelavastus

Pál-tänavä poisid

juunis-juulis 20.00

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

Kirjanike Maja

Kirjanike Maja musta laega saalis, Harju 1, Tallinn

29. mail musta laega saalis

Vanalinna Hariduskolleegeiumi Teatrikooli abiturientide lavakava

JODOK SAADAB TERSI

Esinevad: Joonas Mattias Sarapuu, Kaisa Kattai, Kaspar Sellin, Johanna Aus, Priit Põldma, Merlin Reede, Oskar Punga, Mona Mi Mikkin, Henri Otsing, Mattias Kuppert, Karoliina Saatpalu, Magdaleena Maasik, Anna-Liisa Talts, Sander Roosimägi, Leander Meresaar. Juhendaja Tõnis Rätsep.

Info telefonidel 6 276 410 ja 6 276 412
Pilet 2.-, (üli)õpilastele ja pensionäridele 1.-
Toetab Kultuurkapital

2. juunil kell 17
Estonia kontserdisaalis

Kooristuudio Ellerhein

KEVADKONTSERT

Dirigendid: Mallika Veeperv, Anneli Mäeots, Ilona Ernes, Ingrid Kõrvits

Kaastegevad: Reval Ensemble, Olav Ehala

Piletid 10/7 €
Eesti Kontserdi kassas ja Piletilevis

Katusekino sõbrad

Carlsberg elisa

KATUSE KINO

VIRU KESKUSE KATUSETERRASSIL

TÄNA VÄRSKE FILM

Samsara
Ron Fricke, 2012 / 102 min

HOMME VÄRSKE DOKK

More Than Honey
Markus Imhoof, 2012 / 91 min

PILETID EELMÜÜGI: Piletilevist või katusekino.ee
Osta pilet eelmüügist vihmakindlatele soojendusega terrassidele.
KOHAPEAL: pool saalist tuleb müüki alati enne seansi Katusekinos.

KATUSEKINO.EE

Seansside algus orienteeruvalt kell 22.30.

Avatud E-R 12-02, L-P 17-02

Meediapartnerid: Eesti Ekspress, Eesti Päevaleht, Põhja-Elu, Partner: viru, www.piff.ee

ALARI HEINSOO

Õnne sünnipäevaks!

Eesti Päevaleht

kuulutused.lehed.eeNüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil **kuulutused.lehed.ee**, e-postiga **anni.koppel@lehed.ee** ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

Suuna Eesti Päevaleht suveks maale

Postimees ei pruugi Sind puhkuse ajal üles leida, seepärast **teata meile oma suvine asukoht** ja saad oma Eesti Päevalehe tellimuse **mugavalt ning tasuta** edasi suunata.

Mõnusat suvist lehelugemist!

Meie klienditugi ootab Su kõnet telefonil **680 4444** või kirja **klienditugi@lehed.ee**

Eesti Päevaleht

Laste fond
TARTU ÜLICOOLI KLIINIKUM

Peetri ema Anne: "Peeter on meil eriti raskekujulise epilepsia vormiga voodihaige sünnist saati. Nüüd juba 15 aastat vajab ta jätkuvalt ööpäevaringselt hoolitsust."

AITA AITAJAL AIDATA!

Aita meil tasuta sügava puudega voodihaigete laste lapsehoiuteenuse eest!

900 5025 **5 EUR**
900 5100 **10 EUR**
900 5500 **50 EUR**

www.lastefond.ee/peeter

AEG KAUBELDA!

Holmes & Meyers kutsus metsaomanikke läbi rääkima metsas planeeritavate rajete üle.

Ostame kasvava metsa raieõigust. Pakkuda võib lageraieid harvenduseni.

ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepiku eest head hinda.

Lõhutud küttepuid müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS
Metsasöbralik ettevõtmine

tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

Müük

- **Müügil kontorilaud.** Hind alates 35 eurot sisaldab KM-i. Kasutatud büroo- ja profimööbel. Tähetorni 21-i Tallinn E-R 10-17 Apuneks OÜ
- **Müüa küttepuid:** kask, lepp, kuusk, sanglepp. Kogused täpsed ja kaup aus, koos transpordiga. mob. 525 9433, 504 9838 ja tel 672 5338 Votikmetsa OÜ

Teenused

- **KAARDID ENNUSTAVAD**
Tel 900 1727 24h, h 1,09 €/min
www.ennustus.ee

Laen

- **Laen kinnisvara tagatisel.** ASA&O LaenuGrupp. Tartu mnt 29 Tln. 648 6083
www.aolaenu.ee Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam!

Telli kuulutus Eesti Päevalehte, Eesti Ekspressi ja Maalehte ühest kohast!

Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu internetipangas.

kuulutused.lehed.ee

Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga anni.koppel@lehed.ee ja kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

EESTI METSAMAAKLER
ostame
METSAKINNISTUID JA RAIEÕIGUST
www.metsamaakler.ee

andres@metsamaakler.ee
7446655, 5285038

Valgamaal müüa kombain 4000 eurot.
Tel 507 2271.

Valmistame lahtikäivaid söögilaudu,
tel 501 1784, www.restore.ee

Müüa lahustivaba vanniemaili koos paigaldusega. Garantii.

Tel nr 558 1222

TALLINNA KREMATORIUM

Lahkunu transport krematoriumisse ööpäevaringelt kogu Eesti piires. Tuhastamismatus soodsaima hinnaga. Kõik matuseteenused. KAKS KABELIT. Suurim urnivalik Eestis. Tel 623 8808 24h

www.krematorium.ee

Avaldame kaastunnet Mari ja Jaan Palgile poja
MATHIAS PALGI
kaotuse puhul
Kolleegid TTÜ Geenitehnoloogia instituudist

Mälestame kauaaegset ja säravat majanaabrit
ESTHER HANSON
Roosikrantsi 8C elanikud

Kallis Merle
Südamlik kaastunne
ABIKAASA
surma puhul
Kaastöötajad Swedbankist

Südamlik kaastunne Renita Malofejevile
ISA
surma puhul
Nissi Põhikooli pere

Südamlik kaastunne Tõnu Masingule kalli ema
ANNI MASINGU
surma puhul
Kaarli Hambapolikliinik

Südamlik kaastunne omastele
TAIMO TALK
kaotuse puhul
Tuukritööde OÜ

Südamlik kaastunne Marele kalli abikaasa
HEIKI SPITZ
kaotuse puhul
Rahva Raamat AS

Mälestame kauaaegset elanikku
ANASTASSIA HÜTT
27.02.1917 - 25.05.2013
ja avaldame kaastunnet omastele
Ärasaatmine 30. mail kl 14 Pärnamäel
KÜ Vilde 52 elanikud

Sind leinama jääb kodumaja, igatsema koduõu
Meie hulgast lahkus kallis isa ja vanaisa
KALJO SALBEN
Ärasaatmine Pärnamäel 30. mail kl 14
Mälestavad poeg ja lapselapsed peredega

Avaldame kaastunnet Tiia Uiboosile
EMA
surma puhul
Kolleegid Politsei- ja Piirivalveametis korrakaitsepolitseiosakonnast

Tiina Kuuler
Koduveini aabits
Täiendatud väljaanne

Koduveini aabits
Täiendatud väljaanne
Tiina Kuuler
120 lk

Käesolev raamat on lühike õpetus sellest, mida algajad koduveinitegijad teadma peaks: millest koduveini valmistada, millised on vajalikud tarvikud, millist pärmi kasutada, kuidas käärimine lõpetada ja vein pudeldada... Lisaks veel hulganisti nõuandeid veini säilitamiseks, serveerimiseks ja parimaid koduveini retsepte. „Koduveini aabitsa“ täiendatud väljaandes on muu hulgas lisatud kolm uut teemat: malolaktiline käärimine, kontsentreerimine ja pastöriseerimine.

Maalehe Raamat

Tellimiseks helista telefonil 680 4443 või külasta meie kodulehte www.healugu.ee

TELEVISIOON

ETV

06.55 Terevisioon

08.55 Draamasari Holby City haigla: Austa oma isa (Holby City, Inglise 2004)

09.55 Terevisioon*

11.55 Ajalik ja ajatu: Sünd ja surm, surm ja sünd, 5/6 (subtiitritega)*

12.30 Dokfilm Pangalõks (Bankfällan, Rootsi 2009)

13.30 Tähelaev: Teet Kask (subtiitritega)*

14.40 Take That: Progress. Kontsert Manchesteris*

16.00 Draamasari Holby City haigla:*

17.00 Aktuaalne kaamera

17.10 Komöödiasari Hajameelselt abielus

17.35 Draamasari Waterloo Roadi kool (Waterloo Road, Inglise 2008)

18.30 Aktuaalne kaamera

19.00 Ringvaade

20.05 Dokfilm Maailma parim kokk (The World's Finest Chef, Taani 2011)

21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm

21.30 Sport

21.40 Foorum

22.30 Eesti dokk Üheksavägised (Eesti 2010)

23.30 Draamasari Waterloo Roadi kool (Waterloo Road, Inglise 2008)*

00.25 Ringvaade*

01.33 ERR-i uudised

KANAL 2

06.00 Punased roosid*, 515

06.45 Joonissari Karlsson katuselt: Karlsson ja koer

07.10 Joonissari Zig ja Sharko

07.35 Joonissari Multimaania

08.00 Reporter*

09.00 Roosa teemant*, 123

10.00 Küladetektiivid*, 42: Kuningas Ludwigi uus ohver

11.00 Kodus ja võõrsil*, 5506

11.30 Kelgukoerad*

12.30 Krimi*

13.00 Ussisoo mõistatus*, 1: Uus!

13.30 Doktor Oz: Kuidas tõrjuda südamehaigust

14.30 Komissar Rex: Üksildane mees

15.30 Punased roosid, 516

16.30 Roosa teemant, 124

17.30 Kodus ja võõrsil, 5507

18.00 Küladetektiivid, 43

19.00 Reporter

20.00 Suur lotokolmapäev

21.00 Sa ei ole üks: Hooaja viimane!

21.30 Pilvede all: Hooaja viimane!

22.30 Jahtunud jälg: Tõeline kutsumus

23.30 Harry seadus: Isa patud

00.30 Vahelevõtja: Advokaadi võim

01.25 Vampiiripäevikud: Neetute lapsed

02.10 Krimi*

02.35 Rooli võim*

03.00 Reporter*

03.50 Kriminaalne Venemaa*: 04.20 Mängufilm Sõelapõhjaks* (Shoot, Em Up, USA 2007)

TV3

06.15 Multifilm Beyblade: metallisan-dad

06.40 Multifilm Pop Pixie

06.55 Multifilm Pop Pixie

07.05 Multifilm Smurfid

07.30 Multifilm Beyblade: metallisan-dad*

07.55 Armastus võidab, 46*

08.55 Kirgede torm, 1641*

09.55 Vaprad ja ilusad, 6482*

10.20 Top Shop

10.35 Unistuste agentuur 1, 1

11.35 Kaitseinglid 5, 2: Neli korralval-vurit ja beebi

12.30 Suletud uste taga 3, 6: Noor ema sipleb võlgades*

13.35 Kodumaa 1, 2: Elegants*

14.30 Vaprad ja ilusad, 6483

15.00 Lena, mu elu armastus, 106

16.00 Armastus võidab, 47

17.00 Kirgede torm, 1642

18.00 Kätemaksukontor: Maastik laibaga 1

19.00 Seitsmesed uudised

20.00 Minu imeline muutumine, 10 Oma imelise muutumise loo jutustab 48-aastane Kristi Raud-sepp Tallinnast.

21.00 Võimalik vaid Venemaal

21.30 Juurdlust viivad läbi sensitiivid 1, 17

22.30 Kätemaks 1, 22: Arveteoändam-ine

23.30 Top Gear: Vietnami eri

01.05 Kalamehejutud

01.35 Ameerika õudukas 1, 7: Avatud uksed

02.30 Moodne perekond 2, 22: Hea võmm, paha koer

02.55 Moodne perekond 2, 23: Näeme järgmisel sügisel

03.20 Minu imeline muutumine, 10*

04.15 Kalamehejutud*

04.40 Seitsmesed uudised

05.30 Lena, mu elu armastus, 106*

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV2

07.10 Animasari Völukarussell* **07.20** Ani-masari Tinga Tinga lood* **07.30** Animasari Jutud väikestele lastele* **07.45** Animasari Näh* **07.50** Animasari SimsalaGrimm* **08.15** Lastetuba* **08.30** Muusika väikese m-iga **09.00** Ringvaade* **10.05** Erica* **10.50** Eesti Top 7* **11.35** ERR-i uudised **16.45** Tähelaev: Jüri Sillart **18.00** Animasari Geronimo Stiltoni lõbusad lood **18.20** Animasari Näh **18.30** Lastetuba **18.45** Animasari Vahva Roosi **18.55** Animasari Samsam **19.05** Animasari Tinga Tinga lood **19.15** Animasari Hiirelabor **19.20** Aktuaalne kaamera (viipekeeles) **19.30** Aktuaalne kaamera (vene keeles) **20.00** 1814, 4/4 (Vene 2009) **20.45** Vana aja asjad: Kaup-lemine ja teenindamine **21.00** lyhikas Tagasi Euroopasse **21.35** Ameerika telesarja lugu, 4/4: Telesarjade sangarid **22.30** Maailma kino Kolka cool (Läti 2012) **00.00** Leia mind tuhandete seast. Anne Veski (ETV 1985) **00.30** ERR-i uudised

Kanal 11

06.15 Totaalne ärkamine! **09.00** Doktor Oz*: ADHD-diagnos, mis võib päästa abielu

09.55 Ellen **10.50** Kohtumine vanematega: Usklik pere **11.20** Everwood*: Everwood, konfidentsiaalne **12.10** Top Shop, 122 **12.25** Lahingusse lähevad kodukaunistajad*, 5 **13.25** Kadunud*, 29 **14.25** Kokakool **15.20** Oprah: Oprah* ja Gayle'i seiklus **16.10** Doktor Oz: Vastuoluline tervendaja **17.05** Everwood: Paljastused **18.00** Pahad tüdrukud **19.00** Kodutunne **20.00** Kuidas alasti hea välja näha **21.00** Mängufilm Armastuse maik **23.00** Unustamatu **00.00** Reporter **01.00** Ellen **01.50** Sex sexy **02.15** Kodutunne* **03.00** Staariminutid: Sharon Stone **03.10** Doktor Oz: Ohtlik ravim **03.55** Pahad tüdrukud* **04.45** Reporter* **05.30** Roosa teemant, 53

TV6

06.00 Hommikuraadio **08.30** Seitsmesed uudised **09.30** Kodu keset linna 4, 431 **10.00** Kutsuge Cobra 11 10, 12 **11.00** Lahingu-reeglid **13.30** Kodu keset linna 4, 432 **14.00** Kutsuge Cobra 11 10, 12 **15.00** Farscape – kosmoses kaotsis 4, 87 **16.00** Kolmas kivi päikesest 5, 118 **16.30** Kutsuge Cobra 11 10, 13 **17.30** A-Rühm 5, 1 **18.30** Simpsonid 11, 6 **19.00** Ameerika paps 3, 24 **19.30** Kolmas

kivi päikesest 5, 119 **20.00** Seks ja linn 3, 45 **20.30** Simpsonid 11, 7 **21.00** KINOÕHTU: Shaft **23.00** Paljalt naljakas 1 **23.30** Euroopa Pokkeriturnee (7) **00.45** Head 1, 7 **01.45** Salatoimikud 4, 90 **02.45** Naked & Funny 6 **03.15** Hommikuraadio **04.05** Kodu keset linna 4, 432 **04.50** Seitsmesed uudised **05.50** Uudistemagasin

Kanal 12

06.30 Arapanija* **07.00** Reporter **08.00** Galileo* **08.30** MacGyver* **09.20** Conan* **10.10** Rannavalve: Suur võidusõit **11.00** Jututuba **13.40** Komissar Rex* **14.35** Walker – Texase korralvalvur* **15.25** MacGyver **16.20** Teolt tabatud **17.10** Komissar Rex: Täiskuumõr-var **18.05** Walker – Texase korralvalvur **19.00** Tuvikesed* **19.30** Tuvikesed* **20.00** Galileo **20.30** Krimi **21.00** Kaks ja pool meest*: Hull tibi **21.30** Mängufilm Vaikiv vandenõu (Conspiracy, USA 2008) **23.30** Conan, 87: Zach Galifianakis, Jim Gaffigan, Beware of Darkness **00.20** Kaks ja pool meest: See oli sülg, Alan **00.45** Tuvikesed: Miss Oktoober **01.10** Tuvikesed: 976 – king **01.35** Night Chat **05.00** Postimees.ee

HOROSKOOP

JÄÄR Sõbrad, meeskond, klubi või selts – need on märksõnad, mis või-vad tavalisest rohkem tähelepanu nõuda. Kollektiiv kui ühiste ideaa-lide kogukond on tähtis ja paneb mõtlema.

SÖNN Rohkem paindlikkust! Võid nimelt sinu jaoks olulises situat-sioonis liialt põikpäine olla. Tuleks olla valmis tegema kompromisse.

KAKSIKUD Sinu isikupära ja kordumatus tulevad nüüd esile nii positiivses kui ka negatiivses võtmes. Kui oled tasemel ja heas tuules, saad komplimentide osaliseks.

VÄHK Tunned, et su sisemuses on midagi, milleni sa hetkel veel ei ulatu. Ju siis polegi see vajalik. Iga asi tuleb omal ajal või veidi hiljem.

LÕVI Püüa seltskonnas, kus sa kõiki hästi ei tunne, jääda mõõdukaks ja taktitundeliseks, hoides neutraal-set joont.

NEITSI Teiste silmis näed pindu, enda omas palki mitte. Sa raiskad liiga palju aega kriitikale ja ana-lüüsile seal, kus seda üldse vaja ei oleks.

KAALUD Arvatavasti tunned end igati nooruslikult ja entusiastlikult. Kui leiad endale huviobjekti, asud kohe teda ründama, olgu selleks siis inimene või mingi idee.

SKORPION Püüa lõpetada kõik poolikud ettevõtmised, tõmba otsad kokku. Tee vahekokkuvõt-teid juba tehtust. Söö korralikult – täna on enese näljutamine eriti vastunäidustatud.

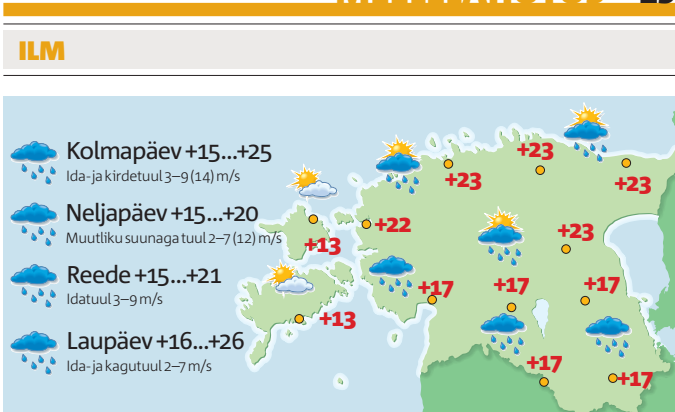
AMBUR Poolikute tööde lõpeta-mine võib olla võti, mille abil saad varsti siseneda uute ettevõtmiste põnevasse labürinti. Hoidu enda killustamisest, keskendu sellele, mis on vaja valmis saada.

KALJUKITS Võtad kas iseennast või oma tööd liiga tõsiselt. Sulle tundub, et pead iga hinna eest olema tasemel.

VEEVALAJA Oled energiline, kuid väliselt hoiad end tagasi. Sinu olek ja kehakeel väljendavad rohkem kui sõnad. Ettevõtmistes võib sul olla rohkem juhuslikku õnne.

KALAD Oled tundlik enda vahetus ümbruses valitsevate mõjutuste suhtes. Olgu selleks siis ilm, maas-tik või ruumide kujundus ja värvus.

MEELELAHUTUS 19

RISTSÕNA									
	VEIDI AVAMA	PEENIKE, HABRAS	RONALD	LÄMMASTIK	... RÄKKÖNEN	VANUS (inglise k.)	REGIVÄRS-LINE RAH-VALAUL	KESKPUNKT	... TŠEHHOV
	EESTI KEEL	3 x TÄHT	NAISENIMI	PIANIST	USA ASTRONAUT	JUUSTETA	KÄE... (link)	ISANE LAMMAS	PRONKSI-AEGNE KIRVES
ELUND									
PAUSPABER									
PÖÜS-ELANIK									
MÖÖDUNU NARRI ..., MITTE MEHE MÜTISI									
SÜDAMIK									
MEHENIMI									
ASUTAV KOGU									
ALA, PIIRKOND									
SUUR NÄTUSLAAT									
ETIKETT, SILDIKE									
LEELISELINE									
NAISENIMI									
HISPAANIA TENNISIST									
HOSE SUGU-KONNA JÄRGJAS-KOND KUNA									

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDODID

•• Ühe Tallinna restorani omanik kutsub mänedžeri: „Peaksime mingi heategevuskava välja mõtlema. See on praegu moes, saaksime meedia tähele-panu.” Järgmisel päeval toob mänedžer omanikule kava. Too loeb ja kom-menteerib: „Nii... Tasuta lõunad vaestele. Väga hea. Vaatame kulusid. Meie ruume pole vaja anda – vaeste jaoks on tänav. Mõõblit pole samuti tarvis – seisavad püsti. Ei mingeid lauanõu-sid – toogu omad kaasa.” „Sain aru, boss,” noogutab mänedžer. „Meie heategevuskava ei lähe meie midagi maksma.”

„Oot-oot, kuidas siis nii, et ei lähe midagi maksma?” imestab omanik. „Aga toit?” „Me tõstame oma prügikastid liht-salt restorani tagant restorani ette.” •• „Meie kontoris kadestavad kõik kõiki,” räägib üks sõber teisele. „Juhtkond kadestab IT-mehi, kuna need ei pea töötama. IT-mehed juhtkonda, kuna need ei pea mõt-lema.”

SUDOKU Pappocom

Lahendused ja vihjed. www.sudoku.com

5				2	3			
6		8			9			3
		7	1			4		
9						3	8	5
8	2	5						1
		2			8	5		
7			4			1		2
			2	3				8

Sudoku EPL-i veebiväljaandes Mängi. www.epl.ee/sudoku

Eelmise mängu lahendus.

5	4	9	6	7	2	8	3	1
8	1	3	9	5	4	6	7	2
7	6	2	3	8	1	9	4	5
3	2	5	1	6	9	4	8	7
1	9	6	8	4	7	5	2	3
4	8	7	2	3	5	1	6	9
2	5	8	7	1	6	3	9	4
9	3	4	5	2	8	7	1	6
6	7	1	4	9	3	2	5	8

Meie maailm

VÄIKE NÕID

MEIE PLANEET : TÖÖLISED

Dilbert

SCOTT ADAMS

TOPPER

ENESETUNNE ON KEHV. VÕIB-OLLA VAJAKSIN VEIDI PÄIKEST, ET D-VITAMIINI TASET TÕSTA.

POLE MIDAGI HULLU. AYA ENNAST MINU SISE-MISELE ŠARALE JA SA SAAD KÕIK VAJALIKUD VITAMIINID JA MINE-RAALID.

ARVAD, ET SA OLED PAREM, KUI PÄIKE?

MUL PUUDUB KOMME ASJU POOLELI JÄTTA AINULT SELLE-PÄRAST, ET SAABUB ÖÖ.

Tanel Veenre
toimetaja

Kunsti ja tööstuse vahel

Eesti tarbekunsti- ja disainimuuseumis avatud suurnäitus „Kunsti ja tööstuse vahel. Kunsti- ja tööstuste Kombinaat“ avab unikaalset nähtust, mille tuntuimaks väljundiks on kindlasti olnud ARS-i toodang. Huvitav on kombinaadi positsioon kunsti ja tööstuse, tarbekunsti ja disaini vahel. Kunsti- ja tööstuste kombinaadid asusid nii Tallinnas kui ka Tartus ja eksisteerisid sarnases vormis ka mujal Nõukogude Liidus. Näitus jääb avatuks kuni 12. jaanuarini 2014.

6 võimalust, mida teha oma ülejäänud rõivastega

- Vii Uuskasutuskeskusesse
- Müü internetis soodsalt maha.
- Anna sõbrannadele, tuttavatele või inimestele, kes neid vajavad.
- Osale kirbuturul, kus saad soetada teiste inimeste riideid ning müüa enda omasid.
- Taaskasuta! Ka väheste õmb-lususkustega saab peaaegu igale tootele anda uue välimuse.
- Kõige halvem variant on riideid lihtsalt prügikasti visata, sest alati on olemas kedagi, kellele need osutuvad vajalikuks!

Mood globaalse südametunnistusega

Platform Trash to Trend on välja kasvanud moedisainer Reet Ausi doktori-tööst ja sirutab oma tiibu juba ka nooremate tegijate abiga.

Projektil on rahvusvahelist haaret: hiljuti käis Reet Aus koos oma meeskonnaga ja EKA moedisaini magistrantidega Bangladeshis tekstiilitööstust kaardistamas. Tegu polnud turismireisiga: kogu aeg veedeti Bangladeshis suurimas õmblus- ja tekstiilitööstuses Beximco, kus toodetakse maailmakuulsaid brände Tommy Hilfiger, Bershka, Calvin Klein, Zara jne. Töötajaid on Beximcos kokku sama palju kui Kuressaare linnas elanikke. Reeda meeskonna ülesanne oli jätkata koos Markus Vihma ja Aili Aamispaga keskkonnamõju hindamist ja *upcycling*'u (st taaskasutust kvaliteedi tõstmise kaudu) rakendamist massitööstuses. Tudengid tegelesid ületoodangu analüüsiga, millest valmisid ka nende kollektisioonid ERKI Moeshow jaoks.

•• Milliste ootustega teele läksite? Mis kohapeal üllatas?

Reet Aus: Olles varem Aasias reisinud ja Bangladeshis viimase aasta jooksul neli korda käinud, suuri üllatusi ei olnud. Kuigi tuleb märkida, et rõivatööstuse kontsentratsioon ja tingimused üllatavad isegi juhul, kui oled teemaga kursis.

Piret Mägi: Olen avatud inimene ja üritan vältida eelarvamusi. Kui sai selgeks, et lisaks Reeda tiimile läheme kaasa ka meie, kaks MA-tudengit, ületas juba see teadmine ise kõik ootused.

Kohapeal üllatas mind vast see, et mida iganes olin ette kujutanud – ikkagi tajusin reaalselt olukorda alles ise füüsiliselt kohapeal olles.

•• Hiljuti juhtus Bangladeshis jube õnnetus (rohkem kui 1100 inimese elu nõudnud tehasevaring). Mis tundega te seda uudist lugesite?

Reet: Kui sain kirja sealselt sõbralt, kes juhtis päästetöid, siis võttis mõtlikuks küll. Laiali kehaosad, hais... Kui tagantjärele vaadata, siis on hea, et lõpuks ometi räägime Aasia töötajatest, aga kas me oleme valmis küsima: miks see tegelikult nii on? Miks sealsetel ettevõtetel ei ole raha ja võimalusi luua inimlikke töötajakeskkondi? Kuidas saab madalaim palk tekstiilitööstuses olla 25 eurot kuus?

Piret: Rõivatehas, kus meie viibisime, sai väga omaseks. Meid vastu võtnud meeskond, juhid ja lihttöölised suhtusid kõik äärmise austuse ja koostöövalmidusega. Nimetatud õnnetus tegi väga kurvaks. Käinud ise kohapeal ja suhelnud inimestega, siis nagu ikka – isiklik kontakt on teinud reaalsustaju tundlikumaks.

Kuidas saab madalaim palk tekstiilitööstuses olla 25 eurot kuus?

•• Selgitage palun oma disainiprintsiipe. Kuidas on need teie elu jooksul muutunud?

Reet: Hea disain vaatab kogu loodud toote eluahelat. See on esimene ja põhiline reegel. Ja kui disainimise/tootmise käigus on võimalik lahendada ka mõni kitsaskoht, on eriti hea. Eesmärk on luua ilus ja kvaliteetne rõivas tegemata seda kellegi või millegi arvelt. *Upcycling* on disainimeetod, mis võimaldab toote keskkonnamõju märgatavalt vähendada ja samal ajal lahendada ka suure mahus jäätmeteket.

Piret: Kunagi väga palju nooremana olin disaini alal võrdlemisi naiivne. Kuigi kui tööle au anda: moetrendide pingsat jälgimist ja hooaja

kaupa rõivaste ostmist pole ma kunagi toetanud. Ses suhtes on mu mõttemall läbi aegade samas suunas kulgenud. Suhtun väga kriitiliselt tänapäevaste laiatarbekaupade materjalidesse, pakenditesse, logistikasse ja tehnoloogiatesse. Oma ideoloogiat aga alles kujundan, see pole veel päris küps. Täna pean olulisimaks rõiva kvaliteeti: hea (disaini)toode ei tohiks pida vastu ainult ühe hooaja. Ja teine väga suur printsiip, mida üha rohkem jälgin, järgin ja üritan edasi anda: rõivas on kui kunstiteos. Meistriteos.

Katrina Kaubi: Disainiprintsiip, mida tänasel päeval pooldan, on n-ö *slow fashion* ehk aeglane mood. Kõik, mis on kõrge kvaliteediga ja ajatu stiiliga. Tuleb läbi mõelda, mille jaoks disainitakse, ja toota rõivaid hea kvaliteediga, et toode muutuks tarbijale hinnaliseks ja ta sooviks seda kanda aastakümneid.

•• Kuidas saab tavatarbija olla tundlikum ja jätkusuutlikum?

Reet: Tarbigu tooteid, mille tekkelugu on läbipaistev! Eelistagu kohalikke materjale, kohalikke tootjaid, kohalikke disainereid. Korduskasutus, oma olemasolevate rõivaste ümberdisainimine ja isetegemine on parimad.

Katrina: Soovitaksin tähelepanu pöörata aksessuaaridele, mida kannad kauem: kingad, kotid, käekellad jne. Samuti mõtle enne ostu sooritamist alati läbi, kas see sobib kokku juba garderoobis olevate esemetega, ja kindlasti proovi alati rõivaeset selga. Hea nipp on ka ostu mitte kohe sooritada, vaid oodata järgmise päevani. Kui toode endiselt veel kripeldab ja tundub hädavajalik, siis mine poodi tagasi. •

- 1- Õmbleja tööhoos. Tehase vägagi askeetlik tsehhides valmib paljude ilmakuulsate moemärkide toodang.
- 2- Enam kui trööstitu vaade tööstusrajoonile.
- 3- Reet Ausi Teksa- ja tänavamoe mõjudega kollektisioon on valminud Bangladeshis tööstusjääkidest.

Fotod: Madis Palm, Katrina Kaubi

